

Včeraj se je v slavnostno okrašeni Ljubljani začel četrti kongres Zveze komunistov Slovenije. Slovenske komuniste zastopa na njem 33 delegatov in tovariši. Kongres bo dal odgovore na vprašanja, ki so jih že pred svojim kongresom zastavljali vsaka organizacija, vsak član ZK. Za kakšno smer na posameznih področjih družbenega delovanja se je Zveza komunistov v preteklem obdobju predvsem zavzemala, kakšni so rezultati te smeri, kakšne težave je pri tem premagovala, kako so se komunisti kot vodilna družbena sila usposabljali in kako so pritegovali k socialistični graditvi še druge organizacije in delovne množice sploh. Kongres pa bo brez dvoma tudi pomemben kazalnik za nadaljnje ustvarjalno delo vseh slovenskih komunistov.

Kdaj Zasavska cesta?

Misel o gradnji zasavske ceste ni nova, saj izvira še iz časov predaprilske Jugoslavije in še od prej. Pred dvema letoma so o gradnji te potrebne ceste mnogo razpravljali. Takrat pa je bilo poudarjeno, da je treba najprej zgraditi avtomobilsko cesto Ljubljana — Zagreb, letos pa skrajšati rekonstrukcijsko cesto Celje — Ljubljana in da pride gradnja zasavske ceste naslednje leto v poštev. V sredo, 17. junija, so se zbrali v Trbovljah pri občinskem ljudskem odboru predstavniki občin Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, navzgor pa so bili tudi sekretarji občinskih komitejev Zveze komunistov. Podrobno so obravnavali dosedanje priprave za gradnjo te, za Zasavje prvenstveno važne prometne žile. Enoglasno so bili mnenja, da je treba letos pripraviti vse potrebno in da se prihodnje leto začne etapno graditi zasavska cesta, ki jo bodo zaradi težavnosti terena delali več let. Načrti za najtežji del te ceste — to je odsek Zagorje — Pasjek — so že zgotovljeni. Mnenja pa so bili vsi, da je treba imeti v vidu še izdelavo načrtov od Zidanega mosta do Ljubljane. Potrebe po dobrih cestah so sprito naraščanje blagovnega in osebnega prometa vedno večje in če vzamemo v poštev, da so ceste v Zasavju najslabše v Sloveniji in da so konkretno zasavski revirji najslabše povezani z Ljubljano in ostalimi kraji republike, potem je želja vsakega prebivalca Zasavja, da se zasavska cesta zgradi, upravičena in sprejemljiva. Vedno večji promet v Sloveniji, saj se je leta od leta 1957 povečal za 29 odstotkov, rastoča zasavska industrija, rudniki Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, Cementarna in Strojna tovarna v Trbovljah, v bližnji bo-

dočnosti nova Opekarna v Trbovljah, Industrija gradbenega materiala v Zagorju, Steklarna in Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku in še ostale industrije v Zasavju — to nujno narekuje gradnjo te ceste, po kateri bodo zasavski revirji, ki imajo sprito hribovite konfiguracije terena zelo slabo povezavo z ostalimi kraji v Sloveniji, po najhitrejši poti povezani z okrajnim središčem, z Ljubljano.

Ze sam razvoj zasavske industrije, kakor smo omenili, terja gradnjo te ceste, kajti ravno v poletnih mesecih in v jeseni, ko primanjkuje železniških vagonov za prevoz najrazličnejšega materiala, bi bilo ta material lahko prevažati po zasavski cesti. Po izračunih je samo gradbenega materiala v vseh teh krajih, v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku, za približno 300.000 ton, ki ga bo treba prevoziti v namembne kraje. Kot smo že poudarili, že sam razmah industrije v Zasavju nujno terja čimprejšnjo izvedbo tega projekta, prav tako pa tudi razvoj Litije in njene okolice, zlasti še, ker bi z izgradnjo zasavske ceste pomembne kmetijske predele občine Litije krepko približali močnim strojniškim centrom v zasavskih revirjih, da ne omenimo turizma, ki se bo z izgradnjo te važne ceste v Zasavju prav tako lepo razširil. Vsi navedeni in še drugi momenti, zlasti pa najkrajša povezava zasavskih krajev s centrom okraja Ljubljana in središčem republike, narekuje pristojnim čimprejšnjo, da se resno zavzamemo za izgradnjo te nujno potrebne ceste in store vse potrebno, da se prihodnje leto z uresničenjem tega gospodarsko važnega načrta tudi prične.

ar.

PRAZNIČNA LJUBLJANA

PRAVKAR PRISPELO

VIDEM-KRŠKO — Mladina v Vidmu-Krškem je z delom poštala IV. kongres Zveze komunistov Slovenije. Mladina je uredila spominski prostor na Rorah, kjer so julija 1941 ustrelili prve žrtve fašizma iz spod-

njeja Zasavja. V Leskovcu pripravljajo športni razstavo, v kovinarski zadrugi pa so ustanovili klub mladih proizvajalcev.

VIDEM-KRŠKO — V olimpijskem bazenu v Vidmu-Krškem je bil v nedeljo, 21. junija, plavalni dvoboj Celulozaj. Napredali (Zagreb). Domačini so zmagali z rezultatom 95:63. To je zelo lep uspeh plavalcev Celuloze. Le v waterpolu so bili boljši Zagrebčani, ki so zmagali 4:1.

KOPER — V Koprbo od 28. do 28. junija republiško finalno tekmovanje najboljših mladinskih moštev, ki se bodo potegovala za naslov nogometnega prvaka Slovenije. Prehodni pokal brani enajsterica trboveljskega Rudarja. Razen mladinske enajsterice Koprbo nastopajo še moštvi Maribora, Triglava in Rudarja.

TRBOVLJE — Gledališka družina Svobode Center je na reviji amaterskih gledaliških dručin v Velenju z uspehom prikazala »Vojska Tanakos«. Trboveljčani bodo s tem gledali-

skim delom skupaj z Ravenčani ki so v Velenju uprizorili komedijo »Dundo Maroje«, zastopali slovenske amaterske gledališke družine na Hvaru. Plo na Hvar je za trboveljske gledališnike veliko priznanje.

RAVNE — Na Ravnah je bil v nedeljo festival godb na pihala. Udeležili so ga je devet godb iz vse Slovenije, med njimi tudi delavska godba iz Trbovelj, nadalje orkester pod vodstvom Mihe Gmzaka. Obe trboveljski glasbeni skupini sta doživeli nedeljno priznanje, godba na pihala pa je dokazala, da močno izstopa med ostalimi.

SKUPNA KLAVNICA ZA REVIRJE — Dosedanje klavnice v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah so zelo slabo opremljene in ne ustrezajo predpisom in tudi ne več porabi potrebne mesa, v teh krajih. Na nedavnem skupnem razgovoru predsednikov občin Trbovlje, Hrastnik in Zagorje so se med drugim tudi domenili, da bi za vse tri revirske kraje — vključno Radeče — zgradili centralno klavnico. Zato so postavili posebno komisijo, ki bo vprašanje natančno proučila, nato pa stavi predlog glede uresnitve tega načrta.

VRME — OD 25. JUNIJA DO 5. JULIJA — Do konca junija nestalno s pogostimi padavinami. V juliju splošno izboljšanje vremena. Prevladovalo bo lepo vreme. Pač pa se okoli 3. julija spet pričakuje padavine z obilnimi padavinami.

V.M.

Dr. V.

DELO JE OPRAVLJENO

OD 33 TARIFNIH PRAVLNIKOV STA JIH OBE KOMISIJI V TRBOVLJAH DOSLEJ OBRAVNAVALI 29

V občini Trbovlje so se z vso resnostjo lotili obravnav tarifnih pravilnikov. Komisiji ljudskega odbora in občinskega sindikalnega sveta sta predhodno zasedali petkrat.

Formirana strokovna komisija pa je opravila hvalno delo, saj ji je uspelo do 17. junija izdelati detaljne ekonomske analize za 29 gospodarskih organizacij, katere sta obe komisiji obravnavali na svojih dvih sejah. Pri svojem delu nista imeli nobenih pripomb pri 13 gospodarskih organizacijah, od katerih jih je tri obravnavali okrajni sindikalni svet v Ljubljani.

Strokovna komisija je opravila važno delo, ki pa v celoti ni bilo najbolj hvalno, kajti od navedenega števila obravnavanih tarifnih pravilnikov in izdelanih temeljitih analiz je komisija morala vrniti v popravke okrog 90% pripravljenih postopkov, ki niso zajeli vse ekonomske analize stanja podjetja in so bili zelo neresno izdelani. Podjetja, zlasti manjša, so predvidevala v obliki tarifnih postavk večjo razdelitev osebnih dohodkov, kot so imela sploh sredstev čistega dohodka v te namene na razpolago, po delitvi čistega dohodka na osebne prihodke iz sklada, ne računajoč pri tem, da so določila še druge oblike nagradjanja po učinku, premije itd.

Na svojih prvih sejah sta komisiji ObLO in ObSS obravnavali 10 tarifnih pravilnikov, na drugi pa 19.

Od 29 tarifnih pravilnikov

jih je bilo — kot rečeno — brez pripomb komisij 13.

Pri ostalih pa sta komisiji imeli predvsem pripombe glede pomanjklivosti v tekstualnem delu tarifnega pravilnika. Pri nekaterih se je celo opazilo, da je bilo običajno prekopiranje tarifnih pravilnikov, ne da bi posamezne določbe prilagodili svojim prilikam, na primer določevali so se kriteriji za tarifne postavke, medtem ko so bili v tabeli določeni fiksni zneski tarifnih postavk.

Ponekod so v tekstualnem delu kršili določbe Zakona o delovnih razmerjih in so bili pri tem njihovi pravilniki v nasprotju z njihovimi pravili oziroma pravilniki o delovnih razmerjih. Na primer: dopuščali so možnost zmanjševanja nagradjanja.

Druge podjetja pa so predvidevala nagradjanje po učinku, pa — ali niso določila zadostnih meril za tako nagradjanje po učinku ali pa sploh niso priložila teh pravilnikov.

Za trgovska podjetja, ki se združujejo, sta komisiji predlagali, da njihove tarifne postavke ostanejo na nivoju lanskeletnih tarifnih postavk ter da mora ostati ista razdelitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade kot lanske leto, v ostalem pa naj se osebni dohodki izplačujejo po kriterijih za nagradjanje po učinku po predlogu tarifnih pravilnikov za leto 1959.

Na splošno lahko ugotovimo, da so gospodarske organizacije upoštevale priporočila obeh komisij, ki ga je zbor proizva-

jalcev tudi potrdil, namreč, da ostanejo razmerja delitve čistega dohodka na osebne dohodke in sklade ista kot lani, in so v glavnem skrbela za to, da bodo imela dovolj sredstev za svoje sklade.

Obema komisijama ostanejo v obravnavo še tarifni pravilniki Elektrarne in Elektro-Trbovlje (le za komisijo ObLO, kajti po sindikalni liniji, le te obravnavajo njihov republiški odbor) ter »Majolke« in »Dalmatinske kletice«, za kar smo dobili zagotovila, da bo v tih dneh tudi zenje končana obravnava.

SIGNALI

Formiranje Združenj nekovinske industrije v FLRJ

Na zadnjem zasedanju delavskega kolektiva hrastniške Steklarnice je inž. Edo Birsar poročal, da je sedaj ustanovljeno novo strokovno združenje, ki se imenuje: Strokovno združenje industrije nekovin Jugoslavije. Člani tega združenja so tudi predstavniki steklarn Pančevo, Paračin, Hrastnik itd.

Za laže delo v tem združenju so se formirali razni odbori. Tako je tudi inž. Birsar izbran za predsednika odbora za napredek proizvodnje. Inž. Birsar je ob tej priliki poudaril, da je to združenje velikega pomena, saj zajame precej industrij z nekovinami v državi. Kako važna je ta usta-

nova, je videti iz tega, da se je prve seje novega združenja udeležil tudi predsednik Industrijske zbornice Jugoslavije.

Ker je naša država zelo bogata na nekovinah — surovinah, bo sodelovanje sorodnih strok zelo koristno za napredek in razvoj v proizvodnji. Tako ima tudi steklarska industrija v Jugoslaviji pred seboj veliko bodočnost.

Združenje je že določilo delegacijo, ki bo odpotovala v Italijo. Iz Hrastnika se bo tega potovanja udeležil inž. Birsar. Naloga delegacije bo, navzgor stike s tovrstnimi industrijami v Italiji.

IZ TRBOVELJ

PET LET PODJETJA »TOBAK«

V soboto 27. junija bo podjetje »Tobak« v Trbovljah praznovalo petletnico samostojnega delovanja. Pred tem je bila prodajna mreža tobaka v Sloveniji centralizirana. — V petletnem obdobju se je promet podjetja »Tobak« v Trbovljah podvojil. Do izraza je namreč prišlo samoupravljanje podjetja in skrb, kako zadovoljiti potrošnika. Ena izmed glavnih nalog kolektiva tega podjetja pa je še, kakor zagotoviti še več prodajnih mest tobačnih izdelkov, kako jih še bolj približati potrošnikom. Tako je podjetje »Tobak« v Trbovljah pred nedavnim odprlo trafiko zraven mestne slaščičarne oz. zraven pekarnice Kocjan, v načrtu pa ima še predvid prodajalno tobačnih izdelkov na Trgu revolucije in pri Dimniku, kjer so večja stanovanjska naselja.

IZ NAŠEGA GLAVNEGA MESTA

7 dni po letu

ŠIRJE MINISTRI SO
ODPOTOVALI

Konferenca zunanjih ministrov štirih veseli Vzhoda in Zahoda je prekinjena za tri tedne. Ministri so odpotovali vsak v svojo državo. Francoski zunanji minister Couve de Murville je izjavil v intervjuju za televizijo, da so po šestdesetih pogajanjih v Ženevi ostala glasila Vzhoda in Zahoda o nemškem problemu v celoti prav tako daleč drugo od drugega, kakor so bile pred začetkom konference. Londonski tisk sodi, da začasna odgoditev ženevskih pogajanj ne pomeni popolnega neuspeha.

PROSLAVA 40-LETNICE
TAKO IMENOVANEGA
PLEBISCITA

Kakor poročajo z Dunaja, pripravljajo na Koroskem slovensko proslavo 40-letnice tako imenovanega plebiscita. Podčlenjevanje pravice manjšin na vzhodu upravičeno nezadovoljstvo koroskih Slovencev, ki še vedno pričakujejo, da bo Avstrija uveljavila njihove zakonite pravice in izpolnila sedmi člen mirovne pogodbe.

GOSPODARSKI SPORAZUM
SVICA — FLRJ

V prvih dneh junija so bila v Bernu končana gospodarska pogajanja med našo državo in Švicco. Podpisali so nove dogovore, ki urejajo gospodarska in finančna vprašanja med obema državama. S podpisom novih dogovorov dobivajo odnosi med obema državama na gospodarskem področju povsem drugačno obliko. Znatno bolj so vsklajeni z realnimi možnostmi in potrebami obeh držav.

KOČA KOPOVIČ SPET DOMA

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović se je vrnil z uradnega obiska v prija-teljski Grčiji. Ob prihodu v Skopje je izjavil novinarjem, da je s sadovi svojega obiska povsem zadovoljen. »Podpisani so bili na področju dvostranskega sodelovanja. Pričakujemo, da bodo ti sporazumi v kratkem ratificirani. Vsi zainteresirani se bodo morali zavzeti za njihovo pravilno izpolnitev, ki bo važen prispevek k utrditvi obsejstranskega sodelovanja.

Neurje v Zasavju

RADEČE, 22. junija 1959. (Po telefonu). — Popoldne se je v dolini Sopotce pod Kumom utrgal oblak. Med Papirnico in Podkumom se je voda iz neznatnega potočka nenadoma razlila preko ceste in travnikov in začela ogrožati vsa poslopja v bližini. Reporterski avtomobil, s katerim smo bili namenjeni v Podkum, je voda zalila sredi ceste. Odrezani od ostalega sveta in premočeni do kože smo se nekajkrat zaman skušali prebiti, ker je narasla voda spodjedala cesto do brega. Voda je med bučanjem v več kot 2-metrskih valovih odnašala s seboj skale, hlode in drva, ki so jih kmetovalci spravili ob cesto. Materialna škoda je velika. Po dobri uri je voda upadla za en meter. Do Radeč smo se prebili šele proti večeru.

-jak

Nov način prodaje mesa

S odlokom smo prenehali s 14-
tino trdeljico v prodaji mesa in
napravili črto čez nepravilnosti,
ki so se doslej delale nezakonova-
no. Prepričani smo, da imamo
podaj, in ko bo ta sistem uveljav-
ljen, vse možnosti napredka tudi
v prodaji mesa. Naj samo mimo-
redno omenimo, da se v razvite-
lih državah prodaja meso v 11 pa-
daj, v 15 kategorijah. Želimo le,
da bi v istem duhu, kot so bili
priljubljeni ti ukrepi, bile tudi
naše konstruktivne pripombe po-
nosnikov.

Anton Mahkovec.

POMEMBNI SKLEPI VIDEMSKO-KRSKE OBČINE

Vse za napredek kmetijstva

Oba zbora sta na skupni seji sprejela še nekaj drugih sklepov glede izboljšanja svinjereje, ustavitve revizije klasiranja zemljišč v katastralnih občinah Senuš, Raka, Smednik in Ravno ter likvidacije Kmetijske zadruge Prekopa, ki nima urejenega poslovanja v smislu zakonitih predpisov. fr.

Nadaljnji sklep skupne seje obeh zborov je bila odločitev o ustanovitvi veterinarske postaje v Brestanici, ki bo poslovala tudi za območje Vidma-Krškega. Ljudski odbor je sprejel

✓

150 let rudnika Krmelj

V KRMELJU SE PRIPRAVLJA-
 JO NA PRAZNIK. Proslavljali
 sta dva raznika: da rudarjev
 in 150-letnosti obstoja rudnika,
 ta namen pripravljajo bogat in
 pisan program, o katerem bomo
 poročali v naslednji številki.

NA SENOVEM BODO IMELI KOPALIŠČE.

V občinskem proračunu
 so namreč predvidena sred-
 stva za zgraditev požarnovarnost-
 nega bazena, ki bo obenem služil
 tudi kot kopališče. Razveseljeva
 vas za Senovčane, ki bo najbrž
 tudi uresničena!

fr.

Razplet sovjetskih
nevskim razgovori je
da je hotel, Hrústev
bra lani napovedal,
mesečih rešiti vpraš
pristili zahodne drža
ki naj bi Sovjetski z
pravno priznali že da
stoječi položaj: poljs
in Nisb, obstoj grupac
nega bloka in izključ
ljanje? v teh državah, predv
da Nemčija, kakršna

zahodna — ne bo do-
mskega orožja. Berlin-
torej samo šolski zvo-
Rusi sklicali zahod-
je za mizo, za katero
ševati tista vprašanja,
rvi radi videli čimprej
v šestih tednih že-
rov? Resda nobenega
ultata, vendar pa zelo
za obe strani veljavno
en od obeh glavnih
in v Zahoda — noče in
vetovno javnostjo pre-
sti, da bi prišlo do po-
v in torej do vnovične
narodnih odnosih. Ta-
hadni predstavniki so
oja stališča, kakor hi-
bi bi jih bilo moč v
lu smatrati za namer-
za za ultimati.
si pri Berlinu niso po-
las, slišimo že prej
dušneže. Nekdo je
omni: »Če je pri po-
pušati — in prava
šele takrat, ko se bo-
mizo državni pogla-
v — zakaj naj bi Mo-
daj iz rok svoj glavni
ko se bodo ministri
tici, bodo imele priza-

Ar.

NOVICE IZ SPODNJEGA
POSAVJA

KOPALIŠĆE NA KRKI BODU
PREUREDILI. Brežiško turistično
društvo bo s tem povećalo mož-
nosti turizma. Ze doslej je ko-
pališće na Krki pri Catežu pri-
vabljalo Zagrebčane, z obnovit-
vijo kabin, popravilom stopnišća in
zgraditvijo plavalogoča mostu pa
bo prekrasna Krka postala še pri-
vlačnejša.

BOŠTANJSKA ŽAGA JE SPET ŽAPELA. Doslej je lep čas silila drugim namenom, za obično ne preveč koristnim, ker ji niso prinašali nobenih dohodkov. Na zadnje je v prostorih žage obstajala podjetje z žabami, ki pa je poslovalo tako, da so se, v žagi rečeno, žabe ustrašile pobegnilo. Ostalo pa je nekaj milijonov izrube. Epilog te »žadvice« sta dve novici: da so bivšega direktorja zaprili in da je boštanjka žaga spet žapela.

Človek

Grob napad

Spominjam se, da smo v re-
virjih v zadnjih letih dostikrat
kritizirali uslužnostno ob-
redstvo, predvsem pa razmere v trgov-
ni in gostinstvu. Ljudje so bili
za slabosti in pomanjkljivosti
v teh dveh panogah venoma-
sila občutljivi. Lahko bi trdili,
da je kritika, zlasti kadar je bi-
la upravičena in konstruktivna,
dostikrat pomagala pri odpravi
nepravilnosti, in danes je lahko

**UMRL JE MAKI
KUNSTLER — PARTIZAN
CIRIL**

Presunila nas je nenadna turbozna vest, da je umrl v Mubljanski bolnišnici zaradi srčne slabosti 51-letni litijski domačin tov. Maki Kunstler - partizan Ciril. Se nedavno, ko je dočkal srečanje z Abrahamom, so mu priredili njegovim mladostnim prijatelji iz Litije prirčno slavlje.

Maki Kunstler je bil na videz trden zdrav fant. Bil je skromnega in delavnega značaja in po osebnosti pravi vzor poštenega človeka. Uslužben je bil pri uprati cest LRS, kjer je bil predstojnik tehniških delavnic in mehanizacije. Požrtovalno je delal vsa leta za izboljšanje našega cestnega omrežja, prav zadnje čase pa je sodeloval pri gradnjah na trojanskem klancu. Ob razgovorih se je pred nedavnim že veselil, da bo pomagal tudi pri gradnji nove zasavske ceste Zagorje - Litija, ki jo bodo, kakor je zamisljeno, začeli delati prihodnje leto.

V mladih letih se je Makl Kunster izučil strojnega poklica in je služil tudi pri motorarici. V časih NOV je odšel že leta 1942 v partizane, najprej v Zasavski odred. Vsekakor bo treba to njegovo življenjsko dobo še posebej osvetliti in so njegovi partizanski tovariši, naprošeni, da sporoče svoje spomine o partizanu Cirilu — Kunsterjevem Makiju podpisane mu.

Pokojniki je bil že od mladih nog naprednega porekla i značaja, bil je tudi rezervni oficir ter član ZB in ZK. Pravo so prišli k njegovemu stavu od rodne Litlje številni prijatelji in znanci, pa parti-zanski in stanovski tovariši od blizu in daleč. Na zadnji poti so ga spremlili tudi litijski godbeniki in pevci, dva govornika pa sta slavila pokojnikove lepe poteze in vrline, njegovo dejavnost in zaslugе. Za pokojnih, prijetnih družabnikov in prijateljem, zavednim zasavskim rojakom Makijem, nam bo res hudo.

Jože Zupančič

—

Človek človeku

Grob napad na natakarico

Spominjam se, da smo v revirjih v zadnjih letih dostikrat kritizirali neslužnostno obrti, predvsem pa razmere v trgovini in gostinstvu. Ljudje so bili za slabosti in pomanjkljivosti v teh dveh panogah venomer sila občutljivi. Lahko bi trdili, da je kritika, zlasti kadar je bila upravičena in konstruktivna, dostikrat pomagala pri odpravi nepravilnosti, in danes že lahko trdimo, da postaja n. pr. potreba v gostiščih vedno boljša, kulturneja in kvalitetnejša. Delavski svet v trgovini in gostinstvu so se le zgani in začeli naerno odpravljati vse slabosti, ki so jih potrošniki upravičeno kritizirali. Toda včasih se moramo vprašati, ali pa je tudi, denimo, naš človek vselej dostojen v občevanju z ljudmi, ki so zaposleni v takih javnih službah? Ali res nikoli ne pozabljamo, da imajo ljudje v takih službah svoje težave, ki so čisto odraz njihovega razpoloženja. In: ali je naš odnos do teh ljudi vedno vreden človekovega spoštovanja do soljudi?

1959

Razložil vam bom primer, dragi bralci, ki kaže, da so med nami še posamezniki, ki menijo, da si lahko v gostiščih dovolijo vse, ker mislijo, da lahko z denarjem, ki ga nameravajo dati za pijačo, šikanirajo tudi tiste, ki jim strežijo. Bilo je v gostišču »Pri Grčarju« v Zagorju. Vinjen tovarš P. L. je začel vpiti nad tovaršico A. G., ji groziti in jo obmetavati s grobljini in za človeka nedostojnimi izrazi. Očital ji je stvari, ki so očitno neresnične, saj je vsem znano, koliko ata tovaršica A. G. in njena družina pretrpeti za današnjo stvarnost. Naposled ji je celo zagnal v obraz vrček s pivom. Ni dosti manjkalo, da je ni celo pobabil. Tovarišici ni kazalo drugega, kot zbežati iz gostišča in se skriti pred podivjanim gostom.

bi bilo po volji. Skratka, ženevski sestanke je pokazal, da če že ne resna volja za hitno zboljšanje v mednarodnjaju, pa vsaj velik strah pred tistoj, ki bi padla na tistega, zavestno posiljal. Cerarvo ednov' ob ženevskem jezeru ministri lahko bolje izkoristili, če pozabljati, da bi jih lahko je. V tem okviru smo torej ženevskim sestankom zadovoljiti tudi komaj zaznavni namen v atomski dobi srečen

Vodstvo gostišča bi moralo naglo ukrepati. Ni dovolj, če bo tovarišča dobila zadoščenje na sodišču. Uprava gostinskega podjetja mora v tem primeru zahtevati, da se krivice ostro kaznuje, oziroma, da se mu sploh prepove dajanje alkoholnih pijač. Navsezadnje pa naj bi gostinska podjetja tudi bolj odločno izpolnjevala ukrep oblasti, da se vinjenim ljudem ne sme točiti nobenih alkoholnih pijač.

Opazovales

SPREHOD PO SVETU

ŽENEVA, 13. julija 1959

Uporne zasavske vasi

Malone ni pomembnejših krajev širom po naši domovini, kjer ne bi stali spomeniki, ki nemo pričajo o težkih, toda slavni dneh NOV. Tem plemenitim prizadevanjem organizacij Zveze borcev je sledila tudi krajevna organizacija ZB Senožeti-Tirna. Ta je zlasti zadnja leta pokazala precej aktivnosti. Člani Zveze borcev so se posebno zavzeli, da se primerno oddolže spominu vseh, ki so "osvoboditev žrtvovali svoje najdražje - življenje. Pred leti so odkrili spominsko ploščo med NOV padlim gasilcem na gasilskem domu v Tirni, lani meseca septembra so v vasi Sentlambert odkrili spomenik enaintridesetim padlim borcem in žrtvam fašizma iz vasi Senožeti in okolice. Letos pa bodo člani te organizacije v počastitev 40-letnice KPJ na dan borcev odkrili spomenik štiridesetim padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja na Rovišah pod Sv. goro. Na tem spomeniku bodo razen domačinov iz bližnje okolice vklesala tudi imena partizanov, ki so padli na tem območju, medtem ko bodo na to mesto položili še posmrtno ostanke petih neznanih borcev, ki so prav tako padli v teh krajih. S tem bo za ta del naše ožje domovine opravljeno skromno, vendar po svojem pomenu veliko delo. Na teh spomenikih bodo bodoči rodovi, živeči na tem koščku zemlje, našli verne sledove junaka epoke svojih prednikov in si šteli v čast, da so z rano ob rami z vsemi poštenimi rodoljubi Jugoslavije pod vodstvom KPJ in tovariša Tita k temu velikemu boju prispevali tudi prebivalci teh vasi svoj

častni delež. Krvni davek tega kraja je relativno velik, saj je samo na območju krajevnega odbora ZB Senožeti-Tirna, ki obsega manjše hribovske vasi, padlo in pomrlo zaradi nasilja okupatorja štiri-ideset domačinov. Spominu iz NOV v teh krajih je posvečen tudi ta sestavek, s katerim namerava ob pripravah za odkritje zadnjega spomenika na območju krajevnega odbora ZB Senožeti-Tirna dati ta skromni prispevek v deležu prebivalcev teh krajev v NOV. Žal mi odmerjen prostor ne dopušča, da bi se dotaknil vseh junstev in požrtvovalnosti ljudi tega hribovskega dela Zasavja skozi vsa štiri leta borbe za osvoboditev. V trikotu med Zagorjem, Litijo in Vami ter planinsko postojanko Sv. goro so med drugim manjše hribovske vasi, in sicer: Senožeti, Tirna, Golče, Roviše, Podbukovje, Široka set, katerih prebivalci so med NOV nudili varno zavetje raznim partizanskim enotam in ilegalnim političnim delavcem. V te vasi je že pred drugo svetovno vojno segal močan vpliv naprednih proletarskih revirjev. Ta se je med kmeč-

kim prebivalstvom uspešno širil prav zaradi vztrajne in pravične borbe rudarskih proletarcev za osnovne pravice proti kapitalističnim izkoriščevalcem. Ljudje iz teh hribovskih predelov so vedno simpatizirali z rudarji in jim v stvarkih nudili tudi materialno pomoč. Nekateri mlajši moški iz teh vasi pa so v revirjih dobili tudi zaposlitev, kar je vezi med delavci trboveljskega rudarske-

40 LET KPJ

ga bazena in okoliškimi kmeti še bolj krepilo. Ta napredna usmerjenost kmečkega življa je v polni meri prišla do izraza med NOV. Že v prvem letu okupacije so se začeli združevati pripravi upor in se pripravljati za oborožen odpor. Tako je bila 19. oktobra 1941 formirana prva skupina Osvobodilne fronte za območje Tirna-Roviše-Golče in bližnje okolice. Naloge članov tega odbora so bile v glavnem zbiranje orožja in izvedba pro-

pagande med mlajše moške, da bi le-ti pobegnili v gozdove ob morebitni selitvi naselij levega brega Save. Ustanovitve in delovanje te skupine sovpada v čas, ko so Nemci selili prebivalstvo vzdolž reke Save na njenem desnem bregu od Brezje do Bolšnika ter do nemško-italijanske meje. Delavnost članov te skupine je bila zelo zadovoljiva, saj so v razmeroma kratkem času dobili precej somišljenikov. Kljub temu, da do selitve ni prišlo, se je OF naglo širila in krepila.

Dne 25. decembra tistega leta je bil drugi sestanek te skupine. Med obema sestankoma so tovariši vzpostavili zvezo z ilegalnim političnim delavcem LOZOM HOHKRAUTOM. Ta je prišel iz revirskih krajev na to območje sredi decembra 1941 in zvezo z njim je dobil ter mu nudil zavetišče član te skupine JOŽE GOLOBAR z Golč. S prihodom Jože Hohlkrauta se je ta hribovski predel Zasavja povezal z revirjem v enotni borbi proti okupatorju.

Dne 1. januarja 1942 sem se moral zaradi kompromitacije umakniti iz Maribora v ilegalo. Odpeljal sem se v domač

kraj in se naslednji dan povezal s tovarišem Hohlkrautom. Srečala sva se v Golbarjevi domačiji na Golčah. S pomočjo članov že obstoječe skupine OF, zlasti pa Jožeta Golobarja in Ivana Beje, sva širila organizacijo OF. Že v mesecu januarju 1942 sva postavila organizacijo v Senožetih za bližnje okolice, medtem ko so bili že v obstoječo skupino za območje Tirna-Roviše-Golče pritegnjeni novi tovariši. Posamezniki so kot legalci opravljali zelo važne naloge. Med najvažnejšimi nalogami so bile tiskanje: zbiranje orožja, kurirski posli in pridobivanje novih ljudi za cilje OF. Sirjenje organizacije, priprava terena za prostovoljno mobilizacijo in zbiranje orožja in drugega vojaškega materiala je bilo za to zimsko obdobje izredno važno. Zato sva s Hohlkrautom izkoristila poznanstvo in zveze, ki so jih imeli najini sojedavci v legali, in širila organizacijo v več smereh. S pomočjo Ivana Beje sva najprej vzpostavila osebne kontakte s tovariši iz krajev: Sava-Okrage-Litija-Breg-Smartno in tako zajela važno območje najinega delovanja. S tem sva tudi skozi vse te kraje vzpostavila zvezo in pripravila dobro organiziran kanal preko Save in nemško-italijanske meje, ki je povezoval Stajersko z Dolenjsko, kjer je bilo vodstvo partizanskega gibanja na Slovenskem. Pri tem so namna veliko pomagali tovariši, ki so bili tedaj še v legali, zlasti pa Jože Golobar, Ivan Beja, Knaus iz Save in Viktor Poltorkar iz Okrog - danes že vsi pokojni. (Dalje prihodnjik.)

VPRAŠANJE VSAKEGA DNE

Vsak dan je toliko vprašanj, koliko velikih in malih problemov. Srečujemo se z njimi. Poznamo jih kot sosedo, ki vsako jutro v skrbi hiti v službo, ker ne ve, ali bo njena Metka do-

NASA RAZGLEDNICA - Za konec šole se šolska razstava

Poldne lahko opravila v trgovini na in na trgu vse sama, ali jo bo ubogala in se naučila nove lekcije iz slovnice, ker je pač še otrok. Ali kot Peter, ki je s sosedo, kam bi dal svojo umazano suknjo, svoje umazano perilo, da bi bilo hkrati poceni in dobro oprano. Vemo za ure, ki smo jih zapravili, da smo našli ceno in hitro obrtniško uslugo, poznamo jezo gospodinj, ko morajo jutraj ali zvečer v predoddeljeno trgovino, poznamo zakonca, ki bi rada vsaj enkrat v mesecu šla skupaj v kino, pa nimata kam spraviti svojih otrok.

Vsak dan je še dovolj vprašanj, ki jih ne puščamo vnevar, da bi bilo že jutri lepše, da bi dan minil brez obilice vprašanj, velikih in malih problemov. Da bi se sosedo znebila večne skrbi, da bi se lahko sprostila pri stroju in potem doma, da Tone in vsem umazanim, da bi se obrtniške usluge in kosila ne bi delale sivih las.

Govorimo in sprejemamo medsebojne skupnosti. Ne skupnosti kot neko formalnost, ampak kot skupnosti ljudi, kjer bo vsak vedel ne le za svoje, ampak tudi za probleme drugih, čutil z njimi in jih družno reševal. Skupnosti s svojimi različnimi službami in pripomočki niso pojem niti danes, ki bi ga nekdo lepo prinesel, poslal zraven še armado ljudi za ureditev raznih vprašanj. Skupnosti so predvsem stvar prizadevanja vsakega posameznika člana, vsake družine, njihovega zavzemanja, njihovih želja po tem: ali bo življenje v tem naselju, v tej koloniji postalo zares lepše. Sami prebivalci bodo s svojimi misli, s svojim delom pomagali k novemu življenju, k novim odnosom med seboj.

jasnosti ali dvoumnosti. Na terenu jih čaka odgovorno delo. Če bodo šli nanj nepravilno, kot slabi obveščevalci ljudi, potem bo tudi uspeh lahko polovičen.

Ljudje so že dosti slišali od ustanovitve skupnosti in si dosti od njih obetajo. Pri njihovem ustanavljanju zato ne gre niti za neko administrativno postavljanje meja med dvema skupnostima niti za njihovo administrativno oživljanje. Skupnosti naj se porode ob lekreni želji ljudi, naj se ustanove najprej tam, kjer kažejo ljudje zanje največ zanimanja. Tudi za službe, ki naj bi se razvile v njih, bo življenje pokazalo, katere so najpotrebnejše in s katerimi lahko še nekoliko počakajo.

Pri ustanavljanju skupnosti in njihovi pomoči nosijo največji delež vse družbene organizacije. Marširajo so te pokazale že

dovolj vsestranske zainteresiranosti.

Morda drobna trboveljska primerka dovolj govorno kaže, da je takšna pomoč tudi lep primer in porok za dober start ustanovitve skupnosti.

Trboveljske žene so pripravljene na pomoč pri ustanavljanju skupnosti, občinski odbor Ljudske tehnike pa že kar najprej razmišlja o najidealnejšem načinu ureditve raznih obrtnih delavnic, kjer bi imeli za malekosto odškodnino možnost popravila tega ali onega domačega predmeta vsi člani skupnosti.

Vsi uspehi, doseženi v ustanovitvi skupnosti, bodo že skrajni porok za nadaljnjo vsestransko razširjenost skupnosti in njihovega dela. Ljudje bodo spoznali, da so take skupnosti njihov dragocen spremljevalec, ker bo ob njih vsak dan lepši.

-jak.

NAGRADNI LITERARNI NATEČAJ V ZAGORJU

V Zagorju se precej ljudi, zlasti mladine, ukvarja z pisanjem. Za zdaj delujejo organizirano le dijaki oziroma učenci topliške osemletke, ki izdajajo svoje glasilo »Leva, Leva«. Razveseljuje je, da se mladi poskušajo v vseh vrstah literarne dejavnosti in da vsebina revijice kvalitetno lepo napreduje.

Svet »Svoboda« in prosvetnih društev občine Zagorje pa se je zdaj odločil razpisati literarni nagradni natečaj za pesmi, prozo, reportažne zapise iz sodobnega življenja, za blago iz ljudske tvornosti in celo za neobjavljeni knapovski humor, ki je zelo značilen za revirje sploh. Pobuda Sveta je tembolj zanimiva, ker nameravajo v Zagorju v bližnji bodočnosti odpreti literarni klub, v katerem naj bi se vsi tisti, ki čutijo nagajenje do tovrstne ustvarjalnosti, organizirano shajali in morda celo vzgajali. Koniec koncev ne gre za to, da bi postal ta klub samo zaradi

kluba samega, marveč so njegovi smotri mnogo pomembnejši.

Natečaj je javen, nagrade pa so denarne. Prva nagrada znaša 8.000 din. Prispevki bodo v rokah »Svobode« Zagorje do 10. septembra, nakar jih bo ocenila posebna komisija. Svet »Svoboda« namerava nato v drugi polovici septembra organizirati javni literarni večer, na katerem bodo najboljše ocenjene dela prebrana in izročene nagrade. Ta prireditev bo hkrati tudi uvod v prihodno sezono.

Svet »Svobode« v Zagorju je prepričan, da je z razpisom ustregel mnogim Zagorčanom, ki so se doslej poskušali v tej dejavnosti, pa iz kakršnih koli vzrokov niso objavljali svojih del ali zapiskov. Predvsem pa je prepričan, da bo ta pobuda dobrodošla vsem mladim ljudem, od katerih nekateri kažejo, da se kar resno in vzpodbudno rasti.

UTRINEK IZ TRBOVELJSKEGA OTROŠKEGA SVETA

»Stric, koliko je ura?«

Nekega dne me je ozka pot pri Arzenškovi, najstarejši trboveljski hiši, zvalila na Klečko, skalnat in nevaren otroški svet, ki se v Zgornjih Trbovljah strmo dviga do 448 metrov nadmorske višine. Starejši Trboveljčani so najbrž že pozabili na prijetno sprehajališče, ki je včasih na številnih senčnih klopek, za kamnito mizo z vezano penico o disčekem rožmarinu, ki »up presladek daje«, na razgledišču in višje v bukovem gozdu dajalo prijeten počitek in lep razgled. Danes pa vse to ustvarja videz zapuščenosti in pozabljenosti. Le redki Trboveljčani še zavijejo na Klečko, mnogi pa je sploh ne poznajo in je zanje neznan svet.

Ko sem prispel malo višje od kamnite mize, so me iz razmišljenosti zdržali otroški glasovi. Med bori sem zagledal gručo otrok. Najprej sem mislil, da se gre do Indijance in kavboje, potem pa sem na razgledišču s kamnito ograjo odkril grmado svežega vejevja, pripravljene za praznični kres.

»Ne tako, fantje!« sem jim zaklical. »Za kres je treba nabrati suhih vej, ne pa klestiti zdrave bore.«

»Vidiš, se je fant pod borom obregnil na tistega s sekuro na drevesu, a ti nisi rekel, da tega ne smemo!«

Malo pozneje sem sedel v krogu »klečke družine«, ki me je poučila o marsičem, česar se nisem vedel. Tako so mi povedali, da obstajajo pravzaprav štiri Klečke: prvo predstavlja kamnita miza, za drugo imamo razgledišče, tretja se imenuje »Antoniček«, četrta pa je na vrhu pri »piramidi«, ki označuje nadmorsko višino.

»Čigavo je vse to?« sem vprašal fante in z roko opisal polkrog, s katerim sem označil vse štiri Klečke.

»To je naš svet!« so se vsi hkrati odrezali.

»Pa to je vendar sprehajališče?« sem se začudil.

»Za sprehanje je dovolj prva Klečka, ostale tri pa so naše,« se je zaiskril občutek skupne lastnine v obeh dvanajstletnega fanta, stoječega na kamniti ograji, strmo nad skalnatim prepado.

»Pazi, fanti, padel boš!« sem ga opozoril.

»Prava reč,« je zaničljivo zamahnil z roko, »saj bi se ujel za vejo. Kolikokrat sem že padel!«

»Ali se ne bi raje preselili v dolino?« sem jih jel poučevati.

»Dol se nimamo kje igrati!«

»Pa če bi imeli žogo?«

»V šoli jo imamo, pa nam pride redko v roke.«

v kateri najdejo zavetje, kadar jih med igro zmoti dež. Nedaleč je »kanal«, po katerem se otroci spuščajo proti kamnolomu, ki se globoko zajeda v hrib. Nekje više so fantje zgradili bunker pa so jim ga podrl. Prava znamenitost je tudi skalnata volina na tretji Klečki, imenovana Antoniček, kjer je bila včasih kapela, med vojno pa so jo baje Nemci uporab-

Lepo je biti modelar!

ljali za mučenje ljudi. Nisem mogel preveriti, ali je to »mučnilnica« ustvarila otroška domišljija ali pa je zares obstajala.

Tedaj je pripovedovanje otrok pretrgalo Tončkovo vprašanje:

»Stric, koliko pa je ura?«

»Zakaj vprašuješ?« sem ga pobaral, ko sem mu povedal, da ne manjka dosti do enajstih.

»Fizol se mi bo razkuhal,« je odvrnil, Zupal mi je, da gospodinja, ker je šla mati v Zagorje, oče pa je »sihitu«. Mislim sem, da bo to vzbudilo zasmehovanje pri ostalih, pa so bili tudi med njimi »kuharnji«.

»Eh,« se je pohvalil eden izmed njih, »to pa ni nič takega. Saj se v šoli učimo gospodinjstva. Tovarišica Zupanova nas je že marsičesa naučila!«

Spet smo se povrnilli k temi o šoli. Povedali so mi, da imajo izmed vsega na šoli najrajši trenutke, ki jih s tovarišem Sušnikom preživijo na vrhu pri cepljenju sadik, obrezovanju sadja in drugem opravlilu. V razredu se počutijo kot ptički v kletki; najraje bi videli, da bi imeli čim večkrat pouk kar v naravi. Radi bi šli večkrat tudi v muzej; v ljubljanskega, ki ima pravcati tank, ali pa v trboveljskega, kjer premorejo samo top. Zanimajo jih tudi zgodbe o hrabrih partizanih, na primer o Tonetu Tomšiču, Stanetu Rozmanu in drugih. Kavboje radi gledajo, še raje pa partizanske filme. Najlepsi je bil film »Na svoji zemlji«, samo škoda, ker ni več takih. Tudi »Kekec« jim je ugal.

Predlagal sem malim prijateljem, da bi se skupaj povzpeli na vrh. Predloga ni bilo treba drugič ponoviti, ker so že urno kot verice plezali nad bukvami in bori navkreber. Prosil sem jih, naj hodijo v vrsti po stezi, pa so se samo zasmajali, češ, saj vendar nismo strahopetci. Čeprav sem na stezi, pokriti z lanskim listjem, komaj lovil ravnotežje, medtem ko so se otroci v strmini počutili kot na ravni, sem se bal, da ne bi kateremu spodrsnilo v prepad.

»Preselite se v dolino!« sem jim ponovno predlagal, ko smo se vrnili na drugo Klečko, pozabili, da so mi že prej povedali, da se otroci v Zgornjih Trbovljah nimajo kje drugje igrati.

8.

DOBER DAN, POLETJE

Pepce pripoveduje

Cepprav deževno in zdaj se mrazo in vse muhasto, je vendarle tu. Z njim tista vsakoletna, neizpeta pesem dopustniških sanj in resničnosti. Vse gre skupaj za presneti čas: vrzja prepotenih obrazov družinskih »copat«, in ukazovalno napetih lic boljših polovic - gospodarjev, podoba obilnih naravnih darov na avtobusih in železniških postajah, podoba zemeljskega raja tam na morju, tam visoko na planinah.

Na počitnice gremo, prijatelji! Kam, to je, reciva: tvoja stvar. — Kako? To že ni več samo tvoja. Boš zadovoljen? To je stvar vseh, ki jih boš to počelje srečal in si jih zapomnil. Dobro ali slabo.

KRAJA, KI SE JE SPOMNIL NA SVOJO LEPSO PODOBO

Naj vendarle ponovim? Samo kamenček je v turističnem mozaiku. Ni nam vseeno, kako nas pozdravlja prava podoba »počitniškega raja«. Tudi ti si takšnega mnenja. Za svoje počitniško mesto nisi v skrbeh. Znan je, da ima svoje turistično ime, kot pravimo, daleč po svetu ga poznajo. Vem, že pozimi se je začelo lepšati kot nevesta, ki se pripravlja na pušelj, da bo zdaj vse nas lepo sprejela. Tvoje morda tudi. Kaj pa bodo doživeli neznanici, ki bodo pohitili v naše kraje?

Od Litije pa do Brezice se radi trkam na prsi, radi mnogo govorimo o turizmu. Kako bi potem ne pričakovali tudi ljudi. Priznavaj, kar je priznati treba. Tu je vas, tudi mesto, ki je računalo na to. Na pomlad so pripravili akcijo za opešavo svojih krajev. Ponekod so uspešni bolj, drugod manj. Začeli so.

Mnoge vasi, mnoga mesta so ostala križem rok. Ostali so podrti pločniki, neurejene poti, razbrsta poslopja in barake, navlaška okoli hiš, pleveli namesto zelenice in parkov.

Ni denarja. Mladina je v marsikaterem kraju čakala pripravljeno na lokalne delovne akcije. Ponekod je doživela lepo zahvalo in izgovor, »da v kraju ta čas ni nobenih del.«

Mnogo se da storiti brez velikih investicij, brez velikega denarja. Treba je le volje, iznajdljivosti, če hočete, tudi idej.

Turistična in olepševalna društva, kjer jih vsaj imajo, ne bi smela v zimsko spanje!

Za lepoto vsakega posameznega kraja, vsake poti, vsake odročne ulice, pa so odgovorni vsi prebivalci.

ZNAMENJA, DA NE BO TREBA KLJICATI NA POMOC

V spominu so lastna doživetja, v spominu so »vprašajoči obrazi« prepotenih turistov, radovednih, vedno hlastajočih po novem.

Tresoč glas in negotovost: Koliko je do... Kje je... Ni malenkost ta stvar. Nerodna stvar je, če pride tujec z vlakom ali peš od daleč, in si začel videti Čebine, tisti planinski kotiček nad revirji, pride v Trbovlje, išče že na postaji znamenja za pot, pride v eredišče in spet išče znamenja, gre v gostilno in vprašuje, pa ne dobi točnega odgovora, ker natakarka prej zardi, potem se obrne k najbližjemu domačemu gostu — išče na njegovem obrazu potrdila zmedenih besed.

Čebine, Čebino, to je nekje pod Planino. Morda pr. Mamič? Koliko ur in minut, tega seve spet ne ve, kod je najbliže do njih, tudi ne. Po avtomobilski cesti skozi Dolenjsko noč in dan dreve avtomobil. Motoriziran nomač se tudi ustavlja, iščejo znamenja, ostanki asfaltnega in betonskega traku. Hočejo po dolgem in povprečju. A zato premalo vedo. Tu nekje mora biti ta ali on neznan in znan kraj, ki si ga je vredno ogledati, vredno

zapomniti. Ni tu neke odcep za Zagorje, za Titov Kumrovec? Ljudje cenijo Tita daleč po svetu, na vseh kontinentih ga poznajo. Kako bi potem turist, ki prevozi na tisoče kilometrov, ne zaželel, da bi videl njegov rojstni kraj, ljudi, med katerimi je živel, Zagorje pa slovi tudi po naravnih lepotah. Na odcep avtomobilske ceste lahko preberemo na smernih kazalnih samo Čatež. Skoda!

DOBRE IZBEIRI IN POSTREŽBE

Zelaj si je domače, izdatne in cenene hrane. Stopil je v posavsko kremo, naročil je dobri odgovor: »Imamo telečjo in svinjsko pečenko, juhe ni. Krompirja ni. Naredimo pa lahko solato. Če boste počakali.«

Doma ima lahko kakršni dan se mu zljubi, pečenko, ali tisto telečjo ali svinjsko. No, tu pa bi želel spremembo. Neke zares domače jed. Ne takšno, ki diši po menzi. Nekaj posavskega. V nekaj gostilnah se je pričel, da tega nimajo v zalogi!

»Zdaj boste pilj dobro vino, ha bratci, to je olje, vam rečem. Bognie, ne poznate vi ovčka? Zadnjič sem bil v vasi. Stiri ure od tod. Pil sem ga v zidnici.« Oči so mu žarele, ko je to pripovedoval zaokroženi družbi. Potem se je nagnil k natakarku in mu pomežiknil, »saj ga imate, kajne? Tistega! Naj ga poskusijo. V mestu bom pilj pa spet...« Natakark je prikimal in se spet kmalu vrnil.

»Bome,« je spet začel možakar za mizo in natakark vino v kozarce, da se je penilo. Prvi je dvignil in skrilil. Obraz se mu je skremžil. »Pa ni takšno, kot je bilo onol. Drugačen, manj vabiljiv okus ima...«

Spravljaj sem kmata, znanca v gostilno. Vinogradnik je in dobro vino prideluje. Sel je, a ni pil vina. To ni vlač, je mehil. Naše je drugačno. Prodali smo jim ga. Ne vem, kaj delajo z njim. Tako kvarijo ime naših vin.

POČITNIŠKE SKUPNOSTI, DA BO VESELE VSEH NEDELJENO

Poletni načrti so tako rekoč že narejeni. Člani tega in tega kolektiva gredo spet na morje, oni drugi v planine.

Ne, ponekod v manjših podjetjih mnogi še vedno razmišljajo, kam naj bi se odločili, da bi bilo cenejše in prijetnejše. Vedo, da veliko pomeni lasten počitniški dom. Hkrati pa vedo, da blagajna njihovega podjetja tega ne bi zmogla, niti ga sami ne bi bili zmogni v celoti izkoristiti. Koliko skupnosti smo že koristno in lepo uveljavili! Zato pa gorijo tudi v njih misli na počitniške skupnosti. Povsed v Zasavju — to moramo priznati — o njih zadnje čase sicer mnogo govorijo, večjega koraka od razprav do praktične uveljavitve pa še ni. Tu so različne težave, različna pojmovanja nekaterih v velikih podjetjih. Morda bo novo poletje tudi v tem uspešnejše.

Saj je ravno prav, da poletja prihajajo leto za letom in z njimi vedno neizpeta pesem dopustniških sanj in resničnosti, in še toliko želja in vedno novih pričakovanj.

Kdo ve, če se ne bodo namerstali vseh naših današnjih prihodnje leto pojavile že spet druge?

Pred nedavnim je gostoval kvintet s pevčema Danico Filipičev in Francem Korenom v Zagorju, v domu Svobode v Kisovcu in na Izakah. Slavko Avsenik je rad ustregel prošnji in takole odgovoril na zastavljena vprašanja:

1. Vaš največji dosežek uspeh na tujih tleh in doma? Veliko navdušenje smo doživeli v Münchenski kongresni dvorani pred 2000 poslušalci. Doma pa bi rekli... mogoče Maribor.

2. Ali boste v tem času gostovali še po mnogih krajih? Kratko: križem krajev...

3. Kakšen občutek imate v revirskih krajih? Pozdravilo nas je ropotanje jarmskih vozov — in vedeli smo, tu so doma rudarji. Zdi se mi, da sem začel z njimi in da so oni začeli z našo glasbo.

4. Kaj mislite o publik? Vse najlepše.

5. Poslušalec, ki so vas te dni poslušali, vam najbolj iskreno želijo čimveč in velik uspehov — kaj jim zaželite vi? Koš razvedrila in dobre volje ob radiu... in da bi se še kdaj srečali.

Rado Palčič

AKCIJA ZA ZAMENJAVO LEGITIMACIJ SZDL

Članstvo Socialistične zveze v Zagorju bo prihodnji mesec dobilo nove legitimacije SZDL. Občinski odbor SZDL pripravlja obsežno akcijo, v kateri bodo sodelovali vse osnovne organizacije SZDL oziroma njihovi odbori. Prav tako bodo ob tej priložnosti osnovne organizacije Socialistične zveze vključile v članstvo SZDL vse tiste volivce oziroma občane, ki doslej še niso bili vključeni v to največjo politično organizacijo.

Proslava na Senovem

(Nadaljevanje s 3. strani)

Stevilne priprave, ki jih poleg obč. komiteja in pripravljalnega odbora vodi tudi domače društvo »Bohor« s Senovega ter ob sodelovanju ZB, zagotavljajo, da bo 23. avgusta s praznik občanov ne samo Senovega, temveč prebivalstva Sp. Posavja, Zasavja, Kozjanskega in tudi s celjskega okraja.

Tega dne bodo slavili še dva važna dogodka. Marijvi senovski planinci bodo prav takrat odprli svoj nov planinski dom na Bohorju. Povsem upravičeno lahko zapisamo, da so pripravevanja le-teh v zgodnji podpri tudi ostali domača podjetja, obč. ljud. odbor in drugi, med njimi ZPS. Priznati pa je treba, da je uresničenje le zamisli, zgraditev nove koče, bilo združeno s številnimi napori, potrjevanjem in utrudljivim fizičnim delom, kar je vodstvo PD Senovo prevzelo na svoje breme in to svojo nalogo dosledno izvršilo. Z zavzemanjem članstva in še posebej odzega odbora je dosežen ta cilj, in 23. avgusta bo v Bohorju, nedaleč izpod najvišjega vrha, javno odprla, odprla udobno planinsko kočo.

Tako je v verigi številnih požganih domov iz časa okupacije zrasel na slovenskem, v zelenem Bohorju se en dom — ponos vsem planincem.

Dom bo krasila posebna vgrajena spominska plošča, ki bo poznal znanec v spomin na boje, na dni nar. osv. gibanja in zmage. Bohor s svojimi temnimi gozdovi, ljudstvom, s

svojimi partizani, s svojimi domačijami po vseh pa je dal temu boju dostojen prispevek.

Prav tako važna je elektrifikacija preostalega dela Bohorja in vasi pod njim. Le-ta je izvršena z deli pri graditvi in elektrifikaciji planinske koče. Ljudje pod Bohorjem, tam, kjer doslej še ni svetila električna luč, povedo, kako so veseli tega dogodka. To jim je nov dokaz skrbni ljudske oblasti, socialistične družbe za razvoj naših vasi, zlasti krajev, ki so odmaknjeni.

Tako bodo 23. avgusta na Bohorju zares lepo združili slavlje 15. obletnice zhora Kozjanskih aktivistov s številnimi ostalimi gospodarskimi in političnimi uspehi med njimi tudi z otvoritvijo planinske koče, spominske plošče na njej in elektrifikacije bohorjskih domačij.

Se več, ta dan se bodo zbrali mnogostevilni borci, terenci aktivisti, sodelavci iz NOV, številni planinci in delovni ljudje iz vseh spodnjeposavskih in kozjanskih krajev, vsi ki so s svojim delovanjem in spomini vezani na prelepi in zgodovinski znanj Bohor, na tisti Bohor, ki je nekoč povezoval partizansko aktivnost od zasavskih revirjev do Sotle in od Save do Savinje. Ta proslava bo glede na svoj pomen zavzela medokrajno obležje, ter računano, da bo udeležba čimbolj množična, po vsej verjetnosti največja v tem delu po osvoboditvi. Prireditelji že sedaj vabijo na to množično proslavo na Bohorju. Do planinske koče, kjer bo glavna proslava, bo možen

dostop iz vseh smeri, pa tudi motorna vozila bodo lahko prispela čim bliže do mesta proslave.

Podrobneje o proslavi pa bomo še poročali.

VAM NUDI
ODLIČNO
IN CENENO

DOMAČE
M I L O

JE MLADINSKA MANIFESTACIJA V LOKI USPELA?

Loška mladina se je skupno z radeško že dalj časa pripravljala na zborovanje sevnjske in radeške mladine. Zborovanje je bilo posvečeno dnevu mladosti, 40-letnici KPJ in SKOJ, obenem pa naj bi bila ta manifestacija ponovni dokaz njihove dejavnosti.

Mladi Ločani so se trudili, da bi bil zanimaj videz njihove vasi na ta dan čim lepši. Stevilne zastave na drogovih skozi Loko do Račice in slavoletki so dali vasem praznično poročilo, mladini pa nemalo truda in dela.

Na dan samega praznika se je v Loki zbrala mladina iz Račice, domačini in predstavniki političnih in družbenih organizacij, med katerimi je bil tudi sekretar CK LMS tov, Stane Kranjc. Zborovanje se pa ni udeležila sevnjska mladina, čeprav je bila pravzaprav ta manifestacija sklenjena v sevnjski občini, sklenjena v tako širokem ob-

segu, za katero se pa občinski komitej LMS v Sevnici ni niti zanimal, čeprav bi bila to njegova dolžnost. Sele na opomine loških aktivistov so člani komiteja objubili, da bodo poskrbeli za prevoz svoje mladine. Tega pa niso storili! Opravičujejo se, da niso mogli dobiti prevoznega sredstva. — Je to opravičilo? Mislim, da ne. Sevnjska občina ni poslala na svoje zborovanje niti enega mladince.

Zato bi bilo nepravilno in krivično, če bi očitali radeški in loški mladini, da ni zmogla organizirati takih prireditelj, kot smo jih bili pri njih vajeni lansko leto. Čeprav je bilo v Paradi mladosti samo petdeset mladincev in pionirjev mesto predvidenih tri sto, so pa ti pokazali, da aktivisti iz Račice in Loke znajo še vedno organizirati svojo mladino in da le-ta še vedno zastopa častno mesto pred marsikatero politično in družbeno organizacijo.

(—ra)

Fanfare so utihnile - ogenj ni ugasnil

VELENJE, 8.—13. junija 1959. Zveza Svobod in prosvetnih društev Slovenije, ObLO šoštanj in DPD Svoboda Velenje so priredila v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ, REVUJO IGRALSKIH SKUPIN SLOVENIJE. V častnem odboru je predsedoval Stane Kavčič, predsednik Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, sodelovali pa so dr. Bratko Kreft, Vladko Majhen, Nestil Zgank, Riko Jerman, Jože Jošt, Izidor Florjan, Stane Ravljen, Fran Simončič, Andrej Svetek in Peter Sprajc

Pripeljali smo se kot edina skupina iz ljubljanskega okraja v sončni poldan Velenja, čistega, novega, jasno oblikovanega novega mesta — lepota, ki gradi, gradi. Sprejela nas je gostoljubnost Velenčanov in prine-deseterce, sekundiralo pa mu je občutek, da smo res prišli v objubljeno deželo. Louis Adamič je nekoč približno takole zapisal našo napadno predstavo o Ameriki: »Svilene nogavice na ženskih nogah, avto v garaži, mehaniz-

rano gospodinjstvo in delavci-gospodje. To, kar smo sanjali o Ameriki, to je pri nas resnica. Resnica, ki jo je potrdila in dopolnila tudi Revija. Ljudstvo si ustvarja kulturo, nov obraz novega človeka. Kultura ni več krizanema, siromakova, ampak bogastvo bogatega.

Fanfare na stirihi kulturnega doma so ob svitu ognja spremljale dviganje zastave gledališke umetnosti. Ves čas Revije je zastava ponosno previjala svoj skrivnostni obraz in ogenj ni ugasnil. Na odru so se zyrstile predstave: Shakespeare — Othello v izvedbi DPD Svobode Velenje, Potrč-Kreftl v Miro Danilovo kot gostom Prosvetnega društva A. T. Linhart iz Radovljice, Roksančič-Boblinski stolp DPD Svobode Pobrežje Maribor, Kaiser-Tanaka DPD Svobode-Center Trbovlje, Kreft — Velika puntarja Tolminskega gledališča, Lutowski — Dežurna služba DPD Svobode Slava Klavara Maribor, Držić — Dundo Maroje DPD Svobode Mežica in predstava gostov iz LR Hrvatske dramatičnega društva Nikolaletina Bursca amaterskega gledališča iz Virovitice.

Po vsaki predstavi je bila diskusija. Ne rečimo žolčna, a poudarimo: ostra, natančna, strokovno objektivna, ki je podpirala dobro in razgaljala slabo. Režiserji amaterji, njihovi igralci in sodelavci so se znašli v kriznem ognju objektivnih zahtev in nepopustljivosti stroge gledališke umetnosti, ki je neusmiljeno razkrivala tudi drugo plast resnice: ne najdalnejše pogoje, v katerih družine delajo. Toda vkljub čisto pretežnim pogojem so dosegli zavirljiv nivo in Slovenci smo lahko ponosni na amatersko gledališko ustvarjalnost. Primerjava med amaterskimi gledališči po svetu in doma, ki jo je podal Dušan Tomšič, je to mnenje samo potrdila. Napotki Milosa Mikela o novih oblikah dela v amaterskih dramskih skupinah pa so opozorili na nove možnosti in dala vzpodbudo za še bolj razgibano delo. Izkazalo se je, da je nujno potreben vsaki družini človek, ki naj opravi dramaturški posel, da naj se družine zatekajo po pomoč k Delavskemu odru, ki zasedaja in ni dovolj izkoristčen kot centralna servisna ustanova, da je Revija institucija, ki dviga nivo in nehoti opredeljuje meso dobrih med najboljšimi. Kritičen pretres, ki so ga sodelujoči doživeli, je nujna osvetlitev iz spektru-

ma celote in osveščanje naših hotenj. Diskusija je ugotovila, da naj bi naša gledališča bolj gojila kvaliteto komedije in se s tem izognila dvoranam, ki niso vedno polne, vmes pa servirala tudi seroznejša dela, predvsem iz klasike. Revija je jasno formulirala, da je tudi Shakespeare predvsem kot komedijski avtor primeren za repertoar amaterskih gledališč.

In naš Tanaka v Velenju? Scena je utrpela nepopravljivo škodo zaradi ravne lučnega parka in neraznosnost odra, pa vendar je izvenela predstava ubrana, zaokroženo, vredno. Trikratni aplavz pri odprti sceni. Doživeli smo poudarjeno pohvalo za čist jezik, kar je zaslug lektorja prof. Marije Janežičeve.

In nad čem smo bili posebno navdušeni? Nad dovršeno lahkonostjo Dunda Maroja, v katerem je režiser mešički amaterjev Edo Mauher uspel v »stimungu« renesančnega spektakla s razgibanostjo teles in dovršeno mizansceno. Človek se uči, dokler je na svetu...

Ves ta čas našega študija je neusmiljeno mrzlo deževalo. Nehote smo bili resni tudi mi. Toda ogenj, ki je simbolno gorel pred kulturnim domom Velenja, je razplamtel tudi iskro naše zavzetosti. Fanfare našega navdušenja še zvenijo. Priznanja, da so Trbovlje že drugi sodelovali na Reviji, ne smemo izdati.

JOŽA ZAGORC

OD SREDE DO SREDE

KINO

DELAVSKI DOM v TRBOVLJAH: 23. in 24. junija čisti film »VOLČJA DŽAMJA«; 25. in 26. junija amer. barvni film »VISO-KI JEZDEČEC«; 26. junija do 2. julija nemški barvni film »ROSE BERND«.

SVOBODA-TRBOVLJE II: 24. in 25. junija domači film »KALAJ«; 26. in 27. junija francoski film »BLODNICA«; Predstave ob 18 in 20 uri, ob nedeljah ob 16, 18 in 20 uri.

SVOBODA - ZASAVJE: v Trbovljah: 27. in 28. junija ital. zabavni film »V ZNAMENJU VENERKE«; 4. in 6. junija amer. barvni film »SEDEM LET SKOMIN«; Predstave: sobota in nedelja ob 17 in 19.15, v ponedeljek samo ob 18, za mladino v nedeljo ob 15 uri.

TRIGLAV ZAGORJE: 24. in 25. junija franc. kinem. film »VSE LAHKE«; 26. in 27. junija 23. junija japonski film »ZRTVOVANA DEKLETA«.

SVOBODA - KISOVEC: 24. in 25. junija italijanska komedija »BIGNIST«; 27. in 28. junija

RADIO

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6.40. »Kmetijske nasvete« vsak delavnik ob 12.15. Odkoliki »Naši poslušalci« feststalo v poslušalstvu ob 10.15, 12.15, 13.15, 17.15 in 19.30. Ob 14.15, 15.15, 16.15, 17.15, 18.15, 19.15, 20.15, 21.15, 22.15, 23.15, 24.15, 25.15, 26.15, 27.15, 28.15, 29.15, 30.15, 31.15, 32.15, 33.15, 34.15, 35.15, 36.15, 37.15, 38.15, 39.15, 40.15, 41.15, 42.15, 43.15, 44.15, 45.15, 46.15, 47.15, 48.15, 49.15, 50.15, 51.15, 52.15, 53.15, 54.15, 55.15, 56.15, 57.15, 58.15, 59.15, 60.15, 61.15, 62.15, 63.15, 64.15, 65.15, 66.15, 67.15, 68.15, 69.15, 70.15, 71.15, 72.15, 73.15, 74.15, 75.15, 76.15, 77.15, 78.15, 79.15, 80.15, 81.15, 82.15, 83.15, 84.15, 85.15, 86.15, 87.15, 88.15, 89.15, 90.15, 91.15, 92.15, 93.15, 94.15, 95.15, 96.15, 97.15, 98.15, 99.15, 100.15, 101.15, 102.15, 103.15, 104.15, 105.15, 106.15, 107.15, 108.15, 109.15, 110.15, 111.15, 112.15, 113.15, 114.15, 115.15, 116.15, 117.15, 118.15, 119.15, 120.15, 121.15, 122.15, 123.15, 124.15, 125.15, 126.15, 127.15, 128.15, 129.15, 130.15, 131.15, 132.15, 133.15, 134.15, 135.15, 136.15, 137.15, 138.15, 139.15, 140.15, 141.15, 142.15, 143.15, 144.15, 145.15, 146.15, 147.15, 148.15, 149.15, 150.15, 151.15, 152.15, 153.15, 154.15, 155.15, 156.15, 157.15, 158.15, 159.15, 160.15, 161.15, 162.15, 163.15, 164.15, 165.15, 166.15, 167.15, 168.15, 169.15, 170.15, 171.15, 172.15, 173.15, 174.15, 175.15, 176.15, 177.15, 178.15, 179.15, 180.15, 181.15, 182.15, 183.15, 184.15, 185.15, 186.15, 187.15, 188.15, 189.15, 190.15, 191.15, 192.15, 193.15, 194.15, 195.15, 196.15, 197.15, 198.15, 199.15, 200.15, 201.15, 202.15, 203.15, 204.15, 205.15, 206.15, 207.15, 208.15, 209.15, 210.15, 211.15, 212.15, 213.15, 214.15, 215.15, 216.15, 217.15, 218.15, 219.15, 220.15, 221.15, 222.15, 223.15, 224.15, 225.15, 226.15, 227.15, 228.15, 229.15, 230.15, 231.15, 232.15, 233.15, 234.15, 235.15, 236.15, 237.15, 238.15, 239.15, 240.15, 241.15, 242.15, 243.15, 244.15, 245.15, 246.15, 247.15, 248.15, 249.15, 250.15, 251.15, 252.15, 253.15, 254.15, 255.15, 256.15, 257.15, 258.15, 259.15, 260.15, 261.15, 262.15, 263.15, 264.15, 265.15, 266.15, 267.15, 268.15, 269.15, 270.15, 271.15, 272.15, 273.15, 274.15, 275.15, 276.15, 277.15, 278.15, 279.15, 280.15, 281.15, 282.15, 283.15, 284.15, 285.15, 286.15, 287.15, 288.15, 289.15, 290.15, 291.15, 292.15, 293.15, 294.15, 295.15, 296.15, 297.15, 298.15, 299.15, 300.15, 301.15, 302.15, 303.15, 304.15, 305.15, 306.15, 307.15, 308.15, 309.15, 310.15, 311.15, 312.15, 313.15, 314.15, 315.15, 316.15, 317.15, 318.15, 319.15, 320.15, 321.15, 322.15, 323.15, 324.15, 325.15, 326.15, 327.15, 328.15, 329.15, 330.15, 331.15, 332.15, 333.15, 334.15, 335.15, 336.15, 337.15, 338.15, 339.15, 340.15, 341.15, 342.15, 343.15, 344.15, 345.15, 346.15, 347.15, 348.15, 349.15, 350.15, 351.15, 352.15, 353.15, 354.15, 355.15, 356.15, 357.15, 358.15, 359.15, 360.15, 361.15, 362.15, 363.15, 364.15, 365.15, 366.15, 367.15, 368.15, 369.15, 370.15, 371.15, 372.15, 373.15, 374.15, 375.15, 376.15, 377.15, 378.15, 379.15, 380.15, 381.15, 382.15, 383.15, 384.15, 385.15, 386.15, 387.15, 388.15, 389.15, 390.15, 391.15, 392.15, 393.15, 394.15, 395.15, 396.15, 397.15, 398.15, 399.15, 400.15, 401.15, 402.15, 403.15, 404.15, 405.15, 406.15, 407.15, 408.15, 409.15, 410.15, 411.15, 412.15, 413.15, 414.15, 415.15, 416.15, 417.15, 418.15, 419.15, 420.15, 421.15, 422.15, 423.15, 424.15, 425.15, 426.15, 427.15, 428.15, 429.15, 430.15, 431.15, 432.15, 433.15, 434.15, 435.15, 436.15, 437.15, 438.15, 439.15, 440.15, 441.15, 442.15, 443.15, 444.15, 445.15, 446.15, 447.15, 448.15, 449.15, 450.15, 451.15, 452.15, 453.15, 454.15, 455.15, 456.15, 457.15, 458.15, 459.15, 460.15, 461.15, 462.15, 463.15, 464.15, 465.15, 466.15, 467.15, 468.15, 469.15, 470.15, 471.15, 472.15, 473.15, 474.15, 475.15, 476.15, 477.15, 478.15, 479.15, 480.15, 481.15, 482.15, 483.15, 484.15, 485.15, 486.15, 487.15, 488.15, 489.15, 490.15, 491.15, 492.15, 493.15, 494.15, 495.15, 496.15, 497.15, 498.15, 499.15, 500.15, 501.15, 502.15, 503.15, 504.15, 505.15, 506.15, 507.15, 508.15, 509.15, 510.15, 511.15, 512.15, 513.15, 514.15, 515.15, 516.15, 517.15, 518.15, 519.15, 520.15, 521.15, 522.15, 523.15, 524.15, 525.15, 526.15, 527.15, 528.15, 529.15, 530.15, 531.15, 532.15, 533.15, 534.15, 535.15, 536.15, 537.15, 538.15, 539.15, 540.15, 541.15, 542.15, 543.15, 544.15, 545.15, 546.15, 547.15, 548.15, 549.15, 550.15, 551.15, 552.15, 553.15, 554.15, 555.15, 556.15, 557.15, 558.15, 559.15, 560.15, 561.15, 562.15, 563.15, 564.15, 565.15, 566.15, 567.15, 568.15, 569.15, 570.15, 571.15, 572.15, 573.15, 574.15, 575.15, 576.15, 577.15, 578.15, 579.15, 580.15, 581.15, 582.15, 583.15, 584.15, 585.15, 586.15, 587.15, 588.15, 589.15, 590.15, 591.15, 592.15, 593.15, 594.15, 595.15, 596.15, 597.15, 598.15, 599.15, 600.15, 601.15, 602.15, 603.15, 604.15, 605.15, 606.15, 607.15, 608.15, 609.15, 610.15, 611.15, 612.15, 613.15, 614.15, 615.15, 616.15, 617.15, 618.15, 619.15, 620.15, 621.15, 622.15, 623.15, 624.15, 625.15, 626.15, 627.15, 628.15, 629.15, 630.15, 631.15, 632.15, 633.15, 634.15, 635.15, 636.15, 637.15, 638.15, 639.15, 640.15, 641.15, 642.15, 643.15, 644.15, 645.15, 646.15, 647.15, 648.15, 649.15, 650.15, 651.15, 652.15, 653.15, 654.15, 655.15, 656.15, 657.15, 658.15, 659.15, 660.15, 661.15, 662.15, 663.15, 664.15, 665.15, 666.15, 667.15, 668.15, 669.15, 670.15, 671.15, 672.15, 673.15, 674.15, 675.15, 676.15, 677.15, 678.15, 679.15, 680.15, 681.15, 682.15, 683.15, 684.15, 685.15, 686.15, 687.15, 688.15, 689.15, 690.15, 691.15, 692.15, 693.15, 694.15, 695.15, 696.15, 697.15, 698.15, 699.15, 700.15, 701.15, 702.15, 703.15, 704.15, 705.15, 706.15, 707.15, 708.15, 709.15, 710.15, 711.15, 712.15, 713.15, 714.15, 715.15, 716.15, 717.15, 718.15, 719.15, 720.15, 721.15, 722.15, 723.15, 724.15, 725.15, 726.15, 727.15, 728.15, 729.15, 730.15, 731.15, 732.15, 733.15, 734.15, 735.15, 736.15, 737.15, 738.15, 739.15, 740.15, 741.15, 742.15, 743.15, 744.15, 745.15, 746.15, 747.15, 748.15, 749.15, 750.15, 751.15, 752.15, 753.15, 754.15, 755.15, 756.15, 757.15, 758.15, 759.15, 760.15, 761.15, 762.15, 763.15, 764.15, 765.15, 766.15, 767.15, 768.15, 769.15, 770.15, 771.15, 772.15, 773.15, 774.15, 775.15, 776.15, 777.15, 778.15, 779.15, 780.15, 781.15, 782.15, 783.15, 784.15, 785.15, 786.15, 787.15, 788.15, 789.15, 790.15, 791.15, 792.15, 793.15, 794.15, 795.15, 796.15, 797.15, 798.15, 799.15, 800.15, 801.15, 802.15, 803.15, 804.15, 805.15, 806.15, 807.15, 808.15, 809.15, 810.15, 811.15, 812.15, 813.15, 814.15, 815.15, 816.15, 817.15, 818.15, 819.15, 820.15, 821.15, 822.15, 823.15, 824.15, 825.15, 826.15, 827.15, 828.15, 829.15, 830.15, 831.15, 832.15, 833.15, 834.15, 835.15, 836.15, 837.15, 838.15, 839.15, 840.15, 841.15, 842.15, 843.15, 844.15, 845.15, 846.15, 847.15, 848.15, 849.15, 850.15, 851.15, 852.15, 853.15, 854.15, 855.15, 856.15, 857.15, 858.15, 859.15, 860.15, 861.15, 862.15, 863.15, 864.15, 865.15, 866.15, 867.15, 868.15, 869.15, 870.15, 871.15, 872.15, 873.15, 874.15, 875.15, 876.15, 877.15, 878.15, 879.15, 880.15, 881.15, 882.15, 883.15, 884.15, 885.15, 886.15, 887.15, 888.15, 889.15, 890.15, 891.15, 892.15, 893.15, 894.15, 895.15, 896.15, 897.15, 898.15, 899.15, 900.15, 901.15, 902.15, 903.15, 904.15, 905.15, 906.15, 907.15, 908.15, 909.15, 910.15, 911.15, 912.15, 913.15, 914.15, 915.15, 916.15, 917.15, 918.15, 919.15, 920.15, 921.15, 922.15, 923.15, 924.15, 925.15, 926.15, 927.15, 928.15, 929.15, 930.15, 931.15, 932.15, 933.15, 934.15, 935.15, 936.15, 937.15, 938.15, 939.15, 940.15, 941.15, 942.15, 943.15, 944.15, 945.15, 946.15, 947.15, 948.15, 949.15, 950.15, 951.15, 952.15, 953.15, 954.15, 955.15, 956.15, 957.15, 958.15, 959.15, 960.15, 961.15, 962.15, 963.15, 964.15, 965.15, 966.15, 967.15, 968.15, 969.15, 970.15, 971.15, 972.15, 973.15, 974.15, 975.15, 976.15, 977.15, 978.15, 979.15, 980.15, 981.15, 982.15, 983.15, 984.15, 985.15, 986.15, 987.15, 988.15, 989.15, 990.15, 991.15, 992.15, 993.15, 994.15, 995.15, 996.15, 997.15, 998.15, 999.15, 1000.15, 1001.15, 1002.15, 1003.15, 1004.15, 1005.15, 1006.15, 1007.15, 1008.15, 1009.15, 1010.15, 1011.15, 1012.15, 1013.15, 1014.15, 1015.15, 1016.15, 1017.15, 1018.15, 1019.15, 1020.15, 1021.15, 1022.15, 1023.15, 1024.15, 1025.15, 1026.15, 1027.15, 1028.15, 1029.15, 1030.15, 1031.15, 1032.15, 1033.15, 1034.15, 1035.15, 1036.15, 1037.15, 1038.15, 1039.15, 1040.15, 1041.15, 1042.15, 1043.15, 1044.15, 1045.15, 1046.15, 1047.15, 1048.15, 1049.15, 1050.15, 1051.15, 1052.15, 1053.15, 1054.15, 1055.15, 1056.15, 1057.15, 1058.15, 1059.15, 1060.15, 1061.15, 1062.15, 1063.15, 1064.15, 1065.15, 1066.15, 1067.15, 1068.15, 1069.15, 1070.15, 1071.15, 1072.15, 1073.15, 1074.15, 1075.15, 1076.15, 1077.15, 1078.15, 1079.15, 1080.15, 1081.15, 1082.15, 1083.15, 1084.15, 1085.15, 1086.15, 1087.15, 1088.15, 1089.15, 1090.15, 1091.15, 1092.15, 1093.15, 1094.15, 1095.15, 1096.15, 1097.15, 1098.15, 1099.15, 1100.15, 1101.15, 1102.15, 1103.15, 1104.15, 1105.15, 1106.15, 1107.15, 1108.15, 1109.15, 1110.15, 1111.15, 1112.15, 1113.15, 1114.15, 1115.15, 1116.15, 1117.15, 1118.15, 1119.15, 1120.15, 1121.15, 1122.15, 1123.15, 1124.15, 1125.15, 1126.15, 1127.15, 1128.15, 1129.15, 1130.15, 1131.15, 1132.15, 1133.15, 1134.15, 1135.15, 1136.15, 1137.15, 1138.15, 1139.15, 1140.15, 1141.15, 1142.15, 1143.15, 1144.15, 1145.15, 1146.15, 1147.15, 1148.15, 1149.15, 1150.15, 1151.15, 1152.15, 1153.15, 1154.15, 1155.15, 1156.15, 1157.15, 1158.15, 1159.15, 1160.15, 1161.15, 1162.15, 1163.15, 1164.15, 1165.15, 1166.15, 1167.15, 1168.15, 1169.15, 1170.15, 1171.15, 1172.15, 1173.15, 1174.15, 1175.15, 1176.15, 1177.15, 1178.15, 1179.15, 1180.15, 1181.15, 1182.15, 1183.15, 1184.15, 1185.15, 1186.15, 1187.15, 1188.15, 1189.15, 1190.15, 1191.15, 1192.15, 1193.15, 1194.15, 1195.15, 1196.15, 1197.15, 1198.15, 1199.15, 1200.15, 1201.15, 1202.15, 1203.15, 1204.15, 1205.15, 1206.15, 1207.15, 1208.15, 1209.15, 1210.15, 1211.15, 1212.15, 1213.15, 1214.15, 1215.15, 1216.15, 1217.15, 1218.15, 1219.15, 1220.15, 1221.15, 1222.15, 1223.15, 1224.15, 1225.15, 1226.15, 1227.15, 1228.15, 1229.15, 1230.15, 1231.15, 1232.15, 1233.15, 1234.15, 1235.15, 1236.15, 1237.15, 1238.15, 1239.15, 1240.15, 1241.15, 1242.15, 1243.15, 1244.15, 1245.15, 1246.15, 1247.15, 1248.15, 1249.15, 1250.15, 1251.15, 1252.15, 1253.15, 1254.15, 1255.15, 1256.15, 1257.15, 1258.15, 1259.15, 1260.15, 1261.15, 1262.15, 1263.15, 1264.15, 1265.15, 1266.15, 1267.15, 1268.15, 1269.15, 1270.15, 1271.15, 1272.15, 1273.15, 1274.15, 1275.15, 1276.15, 1277.15, 1278.15, 1279.15, 1280.15, 1281.15, 1282.15, 1283.15, 1284.15, 1285.15, 1286.15, 1287.15, 1288.15, 1289.15, 1290.15, 1291.15, 1292.15, 1293.15, 1294.15, 1295.15, 1296.15, 1297.15, 1298.15, 1299.15, 1300.15, 1301.15, 1302.15, 1303.15, 1304.15, 1305.15, 1306.15, 1307.15, 1308.15, 1309.15, 1310.15, 1311.15, 1312.15, 1313.15, 1314.15, 1315.15, 1316.15, 1317.15, 1318.15, 1319.15, 1320.15, 1321.15, 1322.15, 1323.15, 1324.15, 1325.15, 1326.15, 1327.15, 1328.15, 1329.15, 1330.15, 1331.15, 1332.15, 1333.15, 1334.15, 1335.15, 1336.15, 1337.15, 1338.15, 1339.15, 1340.15, 1341.15, 1342.15, 1343.15, 1344.15, 1345.15, 1346.15, 1347.15, 1348.15, 1349.15, 1350.15, 1351.15, 1352.15, 1353.15, 1354.15, 1355.15, 1356.15, 1357.15, 1358.15, 1359.15, 1360.15, 1361.15, 1362.15, 1363.15, 1364.15, 1365.15, 1366.15, 1367.15, 1368.15, 1369.15, 1370.15, 1371.15, 1372.15, 1373.15, 1374.15, 1375.15, 1376.15, 1377.15, 1378.15, 1379.15, 1380.15, 1381.15, 1382.15, 1383.15, 1384.15, 1385.15, 1386.15, 1387.15, 1388.15, 1389.15, 1390.15, 1391.15, 1392.15, 1393.15, 1394.15, 1395.15, 1396.15, 1397.15, 1398.15, 1399.15, 1400.15, 1401.15, 1402.15, 1403.15, 1404.15, 1405.15, 1406.15, 1407.15, 1408.15, 1409.15, 1410.15, 1411.15, 1412.15, 1413.15, 1414.15, 1415.15, 1416.15, 1417.15, 1418.15, 1419.15, 1420.15, 1421.15, 1422.15, 1423.15, 1424.15, 14

Življenje teče prehitro

Statistični podatki kažejo, da terja bolezen ožila več žrtev kot do konca zadnje vojne najbolj nevarna bolezen — tuberkuloza. Vso našo dobo bi mogli imenovati »doba modnih bolezni«, med katere sodijo tudi: bolezen ožilja, in semkaj sodi tudi visok krvni pritisk. Ne mislimo s tem reči, da je visok krvni pritisk nova bolezen v pravem pomenu besede, res pa je, da je v letih po vojni vedno več ljudi s povišanim ali z visokim krvnim pritiskom. Ker statistiki ne moremo oporekati, se bomo ustavili pri tem vedno bolj splošnem pojavu in ga skušali podrobneje in v poljudni obliki obrazložiti, hkrati pa dati tudi nekaj najbolj končnih odgovorov na najpogostejša vprašanja.

Kdaj je krvni pritisk nevarno povišan ali bolje, če je in kdaj je krvni pritisk nevaren, ni enostavno odgovoriti. Celo zdravnik z dolgo prakso ne bo mogel na gornje vprašanje vsakokrat točno odgovoriti. Praksa ima glede tega svoje bolj ali manj preizkušeno pravilo: normalni pritisk 50-letnega človeka naj bi n. pr. bil pritisk 150 enot. Normalni pritisk 30-letnega človeka naj bi bil 130. To nam pravi, da je krvni pritisk normalen tedaj, če seštejemo sto osnovnih enot s starostjo človeka. To je nekakšno ljudsko merilo. Zdravnik pa bo meril drugače, ker bo pri 50-letnem človeku z normalnim pritiskom ob 150 enotah pripisal še n. pr. 90 v skupno oceno 150—90. Prva številka kaže pritisk v času srčnega utripa, druga, manjša številka pa označuje pritisk v odmoru med dvema utripoma. Za strokovnjaka je včasih bolj pomembna druga številka kot prva, kajti stene krvnih žil morajo tudi počivati, in če je kje druga številka nekoliko nižja, pomeni, da ožilje več počiva, medtem ko pri visoki drugi številki ožilje ves čas trpi. Primer: zdravnik pri 70-letnem človeku ugotovi pritisk 200—125. Prav gotovo ne bo nad njegovim stanjem navdušen, če pa bo pri enako starem pacientu ugotovil pritisk 200—100, se ne bo dosti raz-

burjal, kajti visoki pritisk postaja nevaren tedaj, če merilec v pavzi med dvema utripoma ne gre pod 110 enot. V čem je nevarnost krvnega pritiska? Odgovor je zelo preprost. Stene velikih in malih krvnih žil ne morejo trajno prenašati prevelikega pritiska. Da pa bi ga mogle zdržati, si pomagajo same s tem, da se okrepijo. Zati pa se okrepijo navznoter, tako da postanejo žile vedno bolj tesne in kri teče rine skozi nje in srce včasih ne more več skozi vedno bolj tesne žile dovajati krvi v najvažnejše organe. Srce še posebej trpi, ker zaradi dvojnega dela ne more skozi tesno ožilje črpati krvi.

Visok krvni pritisk pa ni bolezen, ki bi se ne mogla dati zdraviti. Vendar je tudi pri tem glavno to, da z zdravljenjem začnemo pravočasno. Čim dlje človek zavičuje, tem slabše je in včasih po malomarnosti zabredemo v kronično visok pritisk, s čimer smo obsodili srce, da mora stalno opravljati mnogo bolj naporno delo, kot mu gre in zato nujno prej ali slej odpove. Srčna mišica namreč postane vedno bolj debela in večja, kljub temu pa ne zmore svoje naloge in zvišan krvni pritisk postane lahko usoden.

Visok krvni pritisk je torej lahko tudi nevarna bolezen. Ker pa ima sodobna medicina na razpolago odlična sredstva za zdravljenje povišanega krvnega pritiska, je le od človeka odvisno, če in kdaj se bo za zdravljenje odločil. Je visoki krvni pritisk vedno smrtno nevaren, se bomo vprašali. Ne. Največkrat imamo opravka z nevarnim povišanim krvnim pritiskom, ki se da z lahkoto zdraviti, vendar pa je pogosten tudi tako visok krvni pritisk, da ga mora zdravnik le počasi in trajno »popravljal«, ker ga ne more več ozdraviti. Tu gre za pojave zanemarljivega krvnega pritiska, ko smo že prišli v fazo kroničnega visokega pritiska. Je morda bolezen dedna? Vprašanje se zdi nekoliko čudno za tako bolezen. In vendar je res, da dedni čil-

nitelj obstaja, le da ni samo fizičnega in biološkega značaja, pač pa tudi v tem, da človek največkrat podeduje po starših tudi način življenja in prehrane.

Kakšni so torej vzroki visokega krvnega pritiska? Pri desetih odstotkih povišanega krvnega pritiska gre za posledice kake druge bolezni, kot n. pr. ledvičnih motenj ali česa podobnega. Največkrat pa se še danes ne more povsem točno ugotoviti, kako in zakaj je bolezen nastala, pač pa se domneva, da so pri tem sodelovali številni činitelji, kot n. pr. način prehrane, fizična in biološka konstitucija, in kar je za našo dobo še posebej značilno, način življenja, predvsem izredno nagel tempo življenja.

Ne bomo govorili o simptomih bolezni na drobno. Simptomov je namreč toliko in so različni, da jih ne moremo vseh naštet. Navedli bomo le nekaj najznačilnejših. Pogosten glavobol, ki

se začne že zjutraj v posteli, šumenje v ušesih, omotičnost in občutek bolečega pritiska okoli srca. Ne navajamo teh simptomov kot edinih, kajti vsak človek po štiridesetem letu starosti bi si moral vsaj dvakrat izmeriti krvni pritisk. Posebno velja to za debelejšje ljudi.

V zvezi z visokim krvnim pritiskom naj spregovorimo še o tabaku in alkoholu. Ljudje s povišanim krvnim pritiskom se zelo bojijo alkohola. Alkohol dejansko škoduje želodcu in jetrom, ni pa še gotovo, če vpliva tudi na krvni pritisk. Človek z visokim krvnim pritiskom pa prav gotovo ne bo pil alkoholnih pijač, ker alkohol pospeši krvni obtok, kar je v tem primeru zelo nevarno. Vse drugače pa je s tobakom. Nikotin krči krvne žile. Pri visokem krvnem pritisku pa je to lahko usodno, saj imamo pri njem opravka že s tako zoženimi krvnimi žilami.

DROBICI

SPORTNE IGRE V LOKI

V Loki pri Zidanem mostu so se prejšnjo nedeljo po Paradi mladostni pomerile v odbojki in namiznem tenisu ekipe iz Radeč, Zidanega mosta, VPD Hoteč in Loke. V odbojki je zmagovalo II iz Radeč, v namiznem tenisu pa domačini. Obe prvi moštvi sta dobili lepe nagrade.

Na željo igralcev in gledalcev bo loška mladina organizirala še več takih tekmoval.

S-a

ŽENE SO V VEČINI IN ŽIVE DLJE

Analiza popisa prebivalstva pokazuje, da so žene stalno v večini, četudi v nepomembni. Pri popisu prebivalstva 1931 je bilo na teritoriju Jugoslavije 50,5% žena, leta 1948 51,9 in leta 1953 51,6%.

Povprečno trajanje življenja moških je bilo v naši državi v

razdobju 1952—1954 56,92 let, pri ženskah pa 59,33 let. Pri ženskah je opaziti najmanjše povprečje življenja na Kosmetu (45,29), a najdaljše v Sloveniji (68,10 let).

745 MILIJONOV PISEM IN 7 MILIJONOV BRZOJAVK LETNO

Vsako izmed nas je zelo občutljiv za kakršno koli napako v pošto-brzjavni službi. A če pogledamo v statistiko prometa našega največjega uslužbenega podjetja, se prepričamo, da se je treba čuditi, kolikšno delo opravi pošto-osebje. Na primer: lansko leto so pošte odpravile 745 milijonov pisemskih pošilk in preko 7.187.000 brzojavk. Samo v prvem četrtletju letošnjega leta so pošte imale 195 milijonov pisemskih pošilk in preko 1.621.000 brzojavk, nadalje

IZ FILMSKEGA ALBUMA —

Prizor iz francosko-jugoslovanskega filma »La Tour, pazi se!«

1.598.000 poštnih paketov in 8.757 tisoč spremal. Razen tega je bilo v prvem tromesečju letos preko 90 milijonov krajevnih in 6.791.000 medkrajevnih telefonskih pogovorov.

CIRKULACIJA TRGOVINE

Celokupen obtok denarja v enem mesecu predstavljajo vsi prejemki in vsi izdatki denarja oziroma vse spremembe lastništva. Statistika kaže, da je denarni obtok v stalnem porastu, a kulminacijo je dosegel v lanskem decembru, kjer je obtok denarja znašal 142 milijard dinarjev. V prvem tromesečju letošnjega leta je znašal obtok denarja povprečno 135.893 milijonov dinarjev bankovcev in

1.596 milijona dinarjev kovancev. V prvih 3 mesecih lanskega leta je bil obtok denarja za 14 milijard 121 milijonov 215 tisoč dinarjev manjši, a leta 1957 v istem razdobju je znašal obtok 90.440 milijonov dinarjev. Vsa večja cirkulacija denarja kaže večjo kupno moč prebivalstva, prav tako povečano izmenjavo blaga in večji blagovni fond.

ZAPOSLENOST ŽENA

Po statističnih zapisnikih je v poljedelstvu, gospodarstvu, administraciji, prosveti itd. v naši državi zaposlenih 34%, a moških 66%. V nekmetijskih področjih gospodarstva je zaposleno samo 19,6% žena. V ce-

lokupni zaposlenosti se je v času od leta 1952—1958 povečalo število vseh zaposlenih za 39%, med tem 53,5% žena.

POVRŠINA NAŠIH GLAVNIH MEST

Veliko število naših mest je povečalo svoj teritorij in se še dalje širi. Že sedaj je v mestnih naseljih 32% več zemljišče kot leta 1939. Beograd se letos razprostira na površini 18.245 ha, Zagreb 28.561 ha, Ljubljana obsega površino 15.372 ha, Sarajevu 5.420 ha, Titograd 3.055, Skopje 6.131 ha, Novi Sad 4.958 ha, Mostar 7.560 ha, Maribor preko 9.000 ha in Subotica 3.630 ha.

Važno obvestilo - potrošniki pozor - važno obvestilo!

Trgovska podjetja »IZBIRA«, »POTROŠNIK«, in »PRESKRBA« obveščajo vse potrošnike v Trbovljah in ostalih krajih Zasavja, v Hrastniku in Zagorju, da se bodo vsa ta trgovska podjetja s 1. julijem t. l. združila v eno trgovsko podjetje z imenom

Trgovsko podjetje »PRVI JUNIJ« Trbovlje

Vsem dosedanjim potrošnikom se zahvaljujejo za dosedanje pozornost in se priporočajo v novem trgovskem podjetju, kjer bo bogata izbira za vsakogar in to po solidnih in ugodnih cenah. 30. junija ob 15. uri popoldne pa bo otvoritev novozgrajene

Veleblagovnice v Ulici 1. junija

Veleblagovnica bo imela na zalogi vse vrste tekstila, konfekcije, trikotaže, posode, stekla, gospodinjstskih strojev vseh vrst, radijskih in televizijskih aparatov, šivinskih strojev, vse vrste pohištva ter vedno sveža živila vseh vrst. V blagovnici bo na razpolago poseben oddelek z veliko izbiro modnih čevljev in konfekcije. Potrošniki bodo lahko dobili v novem trgovskem podjetju kakor v veleblagovnici vse, kar potrebujejo.

Za obisk in nadaljnjo naklonjenost pa se priporoča kolektiv novega trgovskega podjetja

»PRVI JUNIJ«, TRBOVLJE

ROMAN V NADALJEVANJH

MED DVEMA ŽENAMA

Zenska je ležala nezavestna na tleh, njen mož pa je stal pred njo in smrdel po pljači. Celo Kristina, ki je stala nekaj metrov stran od njega, je vohala ceneno žganje, ki se ga je mož napil.

»Babnica mi ni hotela dati nobenega denarja,« je renčal in stiskal pesti. »Vem pa dobro, da ga je sinoči dobila.«

Da, res, včeraj je bila sobota. Žena je dobila nekaj denarja, ki ga je tako grenko zaslužila — zaslužila za otroke, ki se jih je oklepala z vso ljubeznijo.

»Poklical bom policijo,« je izjavil hišnik.

Mož z rdečimi lasmi je napravil kretinjo, kot da hoče na hišnika navali in ga udariti, toda v zadnjem trenutku se je premislil, kajti vedel je, da je bolje, če odneha, ker je čuvar bunkerja močnejši kot on.

»Ne... ne morem,« je zastokala ženska na tleh.

In res ni mogla. Ležala je brez moči na podu, njeni otroci pa so sedeli na posteljah in prestrašeno strmeli v svojo mater.

»Sedaj... sedaj bi morala iti na delo...« je zaihtela in si s hrbtno roke obrisala potno čelo. »Če ne pridem na delo, me bodo v tovarni vrgli na cesto — primernega dela zame pa ne bom mogla najti tako kmalu.«

Njene oči so romale z obraza na obraz. Ljudje, ki so tu stanovali, so se radovedno natrpali na pragu njenega stanovanja in gledali žalosten družinski prizor, ne da bi jih najmanj ganili.

»Gospodična Meerwald, ali hočete iti namesto mene v tovarno? Zaslužiti denar lahko pridržite, saj tudi vi iščete delo. Prosim lepo, zastopajte me...« je rotila Kristino s slabotnim glasom.

Ljudje, ki so tu živeli, na splošno niso hoteli delati. Iskali so zaslužek drugače, na ta ali oni način.

Kristina je bila med njimi izjema. Zenska je to vedela in njen pro-

»V bližnji tovarni. Zglasite se pri vratarju, ta vam bo povedal...«

»Ne igray komedije, stara,« je zarenčal mož nad njo, je dvignil s tal in jo sunil, da je padla na posteljo. »Od česa pa naj živimo, če ne boš delala?«

Hišnik je odšel, da pokliče policijo. Nekaj pozneje so prišli stražniki in moža vkleknjenega odpeljali s seboj.

Žena je s štirimi otroki ostala sama. Ni vedela, od česa bo jutri žive-la, vendar je vsaj danes imela mirne ure.

Kristino je zazeblo, ko je stopila v mrzlo zimsko jutro. Še vedno je snežilo, sneg se je mešal z dežjem, njeni čevlji pa so bili tanki in so prepuščali vlago. A nič zato. Lahko bo vsaj zaslužila nekaj denarja, ki ga je nujno potrebovala, kajti najemnino za celico je bilo treba spet obnoviti, osem mark pa je bilo zanjo velikanska vsota. Od kod naj vzame denar?

Vratar v tovarni jo je nezaupljivo gledal, ko mu je povedala, čemu je prišla. Končno ji je s osornim glasom obrazložil, kaj je njeno delo. Šlo je za hodnik v kemični tovarni, ki ga je bilo treba čistiti. Ni bila sama. Več starejših žensk je že bilo tamkaj, ki so z vedri v rokah, krtačami in brisalnicami čunjami delale in čistile tla. Z mrmranjem so odzdravile Kristino.

Na vzhodu je bilo nebo še prav tako temno kot na zahodu, sonce še ni vzhlo, več kot dve uri bo še preteklo, preden bo prišla dnevna svetloba v te temne prostore.

Kristina je delala z ostalimi ženskami, njene roke pa niso bile navajene na tako trdo delo. A kaj je pomenilo, če je dobila žulje na rokah in če jo je neznosno bolel križ?

»Mogoče... mogoče me pa bodo sprejeli, če bom delo dobro opravila,« je mislila ter je garala in se trudila kot obsedena.

Znoj ji je v kurkih lil po blelih licih, lasje so se ji lepili na ruto, ki jo je imela na glavi. Vse to ni bilo važno. Važno je bilo le, da svoje delo zadovoljivo opravi.

Oskrbnik tovarniškega poslopja, vsemogočni gospodar vseh čistilk, je stal z rokami v žepih pred ženskami in jih opazoval pri delu. Zavedal se je svoje oblasti in moči. Kristina pa je za hip pomislila, kako neznansko hudo je včasih, če pride kak nepomemben človek na položaj, na katerem lahko vlada in ukazuje.

»Vi ste tu novinka, kajne?« jo je vprašala neka ženska, ne da bi prenehala delati.

»Nadomestujem gospo Stransky,« ji je šepetaje odgovorila Kristina.

»Ne počuti se danes dobro...«

»Njen mož jo je najbrž spet pretepel,« je pripomnila neka druga čistilka, ki je poznala njene družinske razmere. »Ta jo bo nekega dne še ubil.«

Kristina je čutila, kako so ji začele trepetati roke, ko je ta ženska tako ravnodušno govorila o grenki usodi gospe Stransky.

»Najbolje je, če se človek nikdar ne poroči,« je rekla čistilka, ko je sklonila svoje delo in si z glave snela ruto. Gledala je svoje zatekle roke.

»Že štiri leta pohajkuje, lahko pa bi dobil delo, če bi le hotel.«

»Moj bog, kakšen je danes svet!« je mislila Kristina in se zgrozila.

Na neki način se ji mora posrečiti, da uteče iz teh obupnih nižin življenja. Napravila je svojo diplomu, svoj študij je dobesedno prestradala, žive-la samo od stipendij, jedla suh kruh in pila vodo. Vendar je svoj izpit odlično izdela, dobila službo in si s lastnim denarjem prvič v življenju najela čedno sobico. Potem jo je namestil Norbert Brandt v svojem laboratoriju, ker jo je veselilo izkušeno delo. To ni bilo posebno težko, ker ni zahtevalo posebnih izkušenj in rutine, bilo pa je ustvarjalno delo in vendar... ji je njen poklic prinesel tolikšno nesrečo...

Kdo je zagrešil tisto tatvino, kdo je ukradel dokumente, važne listine in zapiske? Najbrž tega ne bodo nikoli ugotovili, kajti policija je že našla grešnico. Kriminalni akti te afele leže kje v arhivu zaključeni in prah se nabira na njih.

In neki nepoznani človek je bil gotovo ponosen na svojo genialno idejo, da je nakazal na njen bančni račun kot odškodnino za njeno delo tisoč pet sto mark, vsoto, ki mu je razbremenila vest, njej pa prinesla devetmesečno ječo!

Takšen je bil svet. Kristina ni slutila, da more biti tako umazan in nizkoten. Toda dalje ko je sedaj stala na svojih lastnih nogah, tem krepkeje je rastle v njej spoznanje, da je žive-la v nekem sanjskem svetu.

Posteni ljudje živijo samo v človeški domišljiji, v resnici so pa hijene in volkovi, brezobzirni, brutalni in sebični... Vsi so taki, tudi tisti, ki ga je ljubila...

Spet so bile njene misli pri Norbertu Brandtu, pri možu, ki je bil zdaj že dolgo poročen in ki se mu godi dobro. In ta mož je nanjo pozabil...

Prešela je svojo pičlo gotovino. Osemdeset pfenigov je še imela, z njimi mora žive-ti do petka — toda še važneja kot kruhki, ki si jih je lahko z njimi kupila, je bila cigara za vratarja.

»Kadi samo dobre cigare,« ji je rekla neka čistilka.

»Dajte mi cigaro za... petdeset pfenigov...« je rekla v bližnji trafiki, in roke so se ji tresle, ko je dala pet kovancev za kupljeno cigaro.

Trideset pfenigov ji je sedaj ostalo, teden, ki je stal pred njo, pa je bil še dolg...

Ko je Norbert Brandt uro pozneje šel po hodniku, ni imel pojma, da je deklet, ki je nekoč z njim delala na njegovih poizkusih, prav tukaj, umivala tla...

Odprl je vrata svoje delovne sobe in sedel na svoj vrtilni stol ter si z rokami podprl glavo. Njegova žena mu je povedala, da pričakuje otroka. Njegovo življenje bo teklo čisto po normalnih poteh. Čez nekaj mesecev bo postal oče in vendar se tega ni veselil.

Ježil se je nad seboj, da je ob novici, ki mu jo je zaupala njegova zakonska družica, ostal tako hladen, kajti Fanny je imela le pravico, da se njen mož prav tako veseli otroka in da je ravno tako srečen, kot je bila ona.

Pa je sploh bila srečna?

Prvič se je pojavilo pred njim vprašanje in ustrašil se je, ker ni našel nanj odgovora. Kaj je sploh vedel o ženi, ki nosi njegovo ime?

(Dalje prihodnjic)